

Szerkesztőség: Kládóhivatal és
Nyomda: Bulev Regele Ferdi-
nand (József főherceg-ut) 4
Telefon: 151. — Sürgőnyom-
Közlöny: Arad —: Az Aradi
Nyomda vállalat tulajdona ki-
adása a rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente
840, félévre 420, negyed-
évre 210, havonta 70 Lej.
Külföldre havonta 50 Lej.
több. —: Egyes szám 3 Lej.
Vasárnap 5 Lej. —: (Buc-
restiben 50 bani felár.)
Hirdetések tarifa szerint —:

49-ik évfolyam, 247. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Szerda, 1933. november 1

Halálos komédia

Hamlettel kell kezdenünk, a sirásó-jelenetnél. „To be, or not to be” — lenni, vagy nem lenni? A bucaresti-i vizsgabiztos a kolozsvári színvizsga asztalára csapott és kitisztította a termet „az oda nem való” magyar színész-jelöltektől és — hogy hivatalos kifejezéssel szóljunk — eltávolította úgy a román, mint a magyar sajtó képviselőit a vizsgateremből. Abszolút véletlen, hogy a botrány nem végződött véres verekedéssel. Kizárólag a vakseten mult, hogy a jósors arra vezette a kolozsvári rendőrség egyik intelligens kapitányát, aki kulturáltabbnak bizonyult, mint a színészi biztos és rendet teremtett — mielőtt az illető vizsgabiztos urat megverték volna. Spontán és egyszerű gesztusokkal, de szívből. Mint amilyen szívből amaz botrányt provokált Erdély szívében. Kolozsvár városában, az Urnak ezerkilencszázharminc és harmadik esztendejében — tizenöt évvel ama gyűlés után, amely Gyulafehérvárott zajlott le, S amelyen szentséges fogadalomként megfogadtattott a fogadalom, hogy ezentúl Erdély népei egyformák lesznek Isten és ember — főleg az ember előtt...!

Lenni, vagy nem lenni...? A jó dán királyfi nyugodtan odavághatja a sárgódór oldalához a korhadt szeptet-fejet. A bucaresti-i vizsgabiztos ur gesztusa félreérthetetlen bizonyossággal tanúsítja, hogy a kérdés feletti döntés immáron elvégeztetett. S ha az erdélyi magyar színészet jövőjéről esne talán kérdés előtte, a színvizsga-biztos ur szerint a helyzet: inkább nem lenni, mint lenni. Ezért kellett a vizsgára jelentkezett színövendékek hetvenszázalékának elhagyni a vizsga-termet. Nincs szükség Erdélyben kisebbségi magyar színészekre. S biztonság okáért egyszerűbb, ha mindjárt a magyar újságírókat is kitalálják a teremből a román sajtó munkatársaival együtt. Ahol jogtiprás folyik, ott nincs szükség a nyilvánosság képviselőire, a sötétség menekül a fény-sugár elől...

S most álljunk meg a kolozsvári ifjú magyar színészgárda halálos komédiájánál egy rövidke pillanatra. Álljunk meg, mielőtt elkövetelnék az izgatás büntetést, amelyet a törvény sújtó szigora megtorol. Kétségtelen, hogy az az illető, aki a kolozsvári színvizsga elnöki székhelyen elterpeszkedett, egy hivatalos testületet képviselt, egészen pontosan a kultuszminisztériumot. Álljunk meg tehát egy pillanatra és mielőtt megírnánk e kitűnő férfiúról, hogy rosszul választották meg számára az elterpeszkedési helyet, mert mindenüvé való, csak egy ilyen komoly katedrara nem — álljunk meg és állapítsuk meg, hogy ezidőszent még mindig azt kell hinnünk, hogy amidőn a botrányt a magyarság és a román, valamint a magyar sajtó ellen provokálta — hivatalos minőségében követte el cselekedetét. A „lenni, vagy nem lenni” nagy kérdésében, amely az egész erdélyi magyar kisebbségi kultúrát feje fölött láthatatlan nagy Damokles-pallosként lebeg, ez az ur nyílt gesztussal vallott színt — s most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy illetékes helyen hitelesítik-e ezt a gesztust, az erdélyi magyar fiatal színészgeneráció kiebrudaltatását, vagy — a vizsgaelnökök ebrudalják ki a hozzá méltatlan elnöki székből...? Kíváncsiak vagyunk a történendőkre, mert mégis csak érdekelheti Erdély magyarságát, hogy elégtétel születik-e számára a kolozsvári kulturbotrányból — vagy hivatalos jóváhagyás...? Ekkor, ezután, de csakis ezután állapíthatjuk meg: mi is történt...? Csak ekkor, ezután írhatjuk le nyugodt lélekkel, hogy kulturbakót ültettek oda Kolozsváron az erdélyi magyar színészszemzedék hóhérrául, akinek cselekedete arculcsapás a „utár-
lis önrendelkezés szerződéseiben biztosított jogára. Még akkor is, ha kiderül, hogy nem volt rá felhatalmazása. És még akkor is, ha kiderül, hogy mindaz, ami történt, egészen másképpen történt s a sajnáltnivaló áldozat nem a fiatal erdélyi magyar színész, nem az egész erdélyi magyar színikultúra, amely — úgy látszik — nem megy eléggé gyorsan önmagától tönkre, mivel kívülről is siettetni kell — hanem az igazi hivatalos áldozat a jó vizsgabiztos, akit nyereg alatt puhitva akartak

A csendőrök ezrei állanak az ellenzék erőszakos akcióival szemben

Vaida miniszterelnök nyilatkozata — „Minden eszközzel fenntartjuk a rendet” — Nagyjelentőségű nyilatkozatok a királyok találkozásáról — Károly király Kolozsvárra utazik

Titulescu és Madgearu beszámolója külföldi utjukról a minisztertanács előtt

Bucurestiből jelentik: A fővárosi sajtó élénken foglalkozik a tegnapi király-találkozóval. A lapok jelentése szerint a két uralkodó elbucuzása előtt Musonoff bolgár miniszterelnök nyilatkozott és kijelentette, hogy a lefolytatott tanácskozások eredménye felülmúlja a várakozásokat. Méreteiben ennek kihatását még sejtetni sem lehet. Nyilatkozott a találkozóval kapcsolatban Vaida miniszterelnök is.

— Az a lelkesedés, amely Giurgiuban és Ruscukban a két királyt fogadta, beszélő bizonyítéka annak, hogy a két nép mennyire óhajtja az egymás közötti barátságot, amely a béke és a megértés pillére lesz.

Titulescu külügyminiszter a találkozásról a következőket mondotta:

— Részleteket egyelőre még nem hozhatok nyilvánosságra, azonban biztosíthatom a közvéleményt, hogy a balkáni államok együttműködése szempontjából ez a dunai találkozás rendkívüli jelentőséggel bíró tény volt. A balkáni államok békés és eredményes együttműködését most már szinte teljes mértékben biztosítottuk.

Szükség van az együttműködésre

Boris bolgár király Ruscukból való elutazása előtt az ottani metropolita előtt kijelentette hogy a találkozás eredményével teljesen meg van elégedve. Szükség van a két ország együttműködésére, mert csak ez hozhatja meg a békét és a boldogulást.

A Lupta szerint Károly király és Boris bolgár király dunai találkozásával kapcsolatban mellőzni kell a politikai következtetések levonását. A két uralkodó barátságos tanácskozásának elsősorban az volt a célja, hogy reparálják a történelmi tévedéseket. Az a helyzet, amelyben ma a népek vannak, parancsolólag követeli meg, hogy mindent elkövesenek a béke fenntartása és megtartása érdekében. A két uralkodó beszélgetése során kölcsönösen igyekezett békétörékvéseit kifejtetni.

megenni ezek a megbízhatatlan és izága magyarok, színészek, újságírók s a többi cigánynépség.

De csak nyugalom, nyugalom. Maradjunk a jó Hamletnél, aki révedező szemekkel hiába töpreng a kezében tartott koponya fölött. Ami halott, miért is felel...? De érezzük, mert éreznünk kell a kolozsvári kulturbotrány nyomán, hogy valami nincs rendben, „valami büzlik Dániában...” Valami bomlik, csak még nem tudni, hogy mi: Camember-sajt, vagy kulturfölény...? Az erdélyi magyar színikultúra természetes utánpótlása nem

A királyi találkozásról egyébként a fővárosba visszatért Vaida Sándor miniszterelnököt az újságírók megkérdezték, hogy milyen intézkedéseket fog alkalmazni a liberális párt kormánybuktató akciójával szemben és pedig elsősorban a liberális párt által megszervezendő polgári ellenállással szemben. A miniszterelnök a következőket válaszolta:

— A liberálisok lemásolták azokat a módszereket, amelyeket mi alkalmaztunk akkor, amikor mi voltunk ellenzéken. De a mi kormányunk is alkalmazni fogja azokat az intézkedéseket, amelyeket annak idején a liberálisok alkalmaztak velünk szemben. Minden eszközzel fenntartjuk a rendet. Ha szükséges ezer csendőr, akkor ezer csendőr fog készenlétben állni, ha kétezer szükséges, akkor kétezer fogunk igénybe venni.

Károly király ma este Vaida Sándor miniszterelnök kíséretében lasiba utazott, hogy résztvegyen az ottani egyetem ünnepélyes megnyitására. Az uralkodó a szerdai napot lasiban tölti és csak csütörtökön tér vissza Bucurestibe, ahonnan péntek délután Kolozsvárra utazik és résztvesz az ottani ut székese-egyház felszentelési ünnepségén. Károly király ma este elutazása előtt Vaida miniszterelnök, Mironescu belügyminiszter és Madgearu pénzügyminiszter részvételével dolgozó minisztertanácsot tartott.

A trónbeszéd megszövegezése

Itt írjuk meg, hogy csütörtökön minisztertanács lesz, amelyen Madgearu pénzügyminiszter és Titulescu külügyminiszter beszámolnak a kormánynak legutóbbi külföldi utjuk eredményeiről és főbb vonásokban megszövegezik a parlament megnyitására elmondandó királyi trónbeszéd szövegét.

A miniszterelnökség, valamint a külügyminisztérium nyilatkozatot adott ki, amely szerint szükségesnek tartják megjegyezni, hogy egyes lapok jelentései a két uralkodó beszélgetéseiről elferdítve hozták nyilvánosságra a tényeket.

juthat zátonyra sem az országhatárokat blokáló miniszteriális rendelkezéseken, sem pedig a bel-
földi vizsgabiztosokon, akik cirkusszá silányítják a vizsgatermet és box-ringgé a vizsgálatok színhelyét. Az erdélyi magyarság kulturáját nem zuzhatja szét sem az erőszakos ököl, sem a szisztematikus rosszakarat. Ez a kultura terebélyes élőfa Erdély véráztatta földjén és gyökereinek lajszálfinom, láthatatlan erezete a mi szíveinkből meríti életerejét. Amíg mi élünk, erdélyi magyarok, Erdély földjén ez a fa is hajtani, élni, virágozni fog!

Félmázsa aranyat raboltak London belvárosában autós banditák

Londonból jelentik: London legforgalmasabb negyedében vakmerő rablótámadás történt. Az állomástól a belváros felé vezető útvonalon egy kocsit haladt, mely az egyik pénzverdébe szállított egy félmázsa aranyrudat. A kocsis egy tüzlet előtt megállította a lovakat, hogy valamit elintézzon és ezalatt az idő alatt a kocsin mindössze a kocsis kíséretében levő suhanc maradt. Egyszerre egy elegáns autó állott meg a kocsit előtt, amelyben négy ur ült. Az egyik közülük kiugrott az autóból, egyetlen ökölcspárossal a földreterítette a suhancot, majd a bakra vetette magát és a kocsit egy mellékúccába hajtotta. Az autó csakhamar követte az aranyat vivő kocsit és a négy férfi, mielőtt bárki is beleavatkozhatott volna, áttette a ládát az autóra és teljes sebességgel elrobogott. A rendőrség elrendelte az autósbanditák rádióval való körözését és miután ezt minden sarkon posztoló rendőr megkapja, valószínű, hogy sikerül elfogni az amerikai módszerrel dolgozó autós-banditákat.

Az USA és Japán nem hajlandó leszerelni

Amerika többé nem avatkozik bele
Európa háborús konfliktusába

Londonból jelentik: A Daily Telegraph tudósítójának értesülése szerint az Egyesült-Államok és Japán kormánya értesítette a leszerelési konferencián érdekelt nagyhatalmakat, hogy a jelenlegi viszonyok között fegyverkezésüket nem hagyhatják abba. A lap szerint az USA kormánya azzal indokolja elhatározását, hogy Japánnak a már megvalósított és részben még tervezett flotta-építkezése miatt Amerika sem gondolhat a fegyverkezés megszüntetésére. Az amerikai kormány egyúttal megnyugtató igyekszik az európai nagyhatalmakat, hogy az Egyesült-Államok fegyverkezése nem befolyásolhatja az európai helyzetet, mert Amerika soha többé nem avatkozik be Európa esetleges háborús konfliktusaiba.

Amerika nagyarányu aranyvásárlással manőverezik Európában

Roosevelt kényszeríteni akarja az egyes országokat az aranyalapról való letérésre — Ujból összehívják a világgazdasági konferenciát — Erélyes tiltakozás Párisban az amerikai terv ellen

Párisból jelentik: Pénzügyi körökben úgy tudják, hogy Roosevelt nagymennyiségű aranyvásárlásra adott utasítást állítólag azzal a céllal, hogy leszorítsa az aranyalapról mindazokat az államokat, amelyek még kitartanak az aranyvaluta mellett. Az angol pénzügyi körök igen élénken foglalkoznak a hírrel és azt hiszik, hogy a világ valutapolitikájának kialakulása attól függ, hogy az angol kormány fokozni akarja-e a font árfolyamemelkedését a dollárral szemben. A nagyarányu vásárlások következtében az arany világméretű ára jelentősen emelkedett. Ez a körülmény súlyossá teszi azoknak az országoknak a helyzetét, amelyek még mindig az aranyalapon állnak.

Az Amerikában folyó angol-amerikai valutaügyi tárgyalásokkal kapcsolatban az angol lapok megállapítják, hogy a két állam között fennáll a megegyezés lehetősége. Az amerikai kormány — hír szerint — arra törekszik, hogy a dollár és a font relatív értékét megállapítsa, annál is inkább, mert az amerikai kereskedelmi és élelmiszerárak emelkedtek. A Daily Herald annak a véleményének ad kifejezést, hogy Franciaország, Svájc, Hollandia és Olaszország kénytelenek lesznek letérni az aranyalapról. A lap szerint

az angol kormány újból összehívja a világgazdasági konferenciát, hogy azon általános, minden országra vonatkozó valu-

Sulyos botrányok a kolozsvári színészvizsgán

Kiutasították a magyar tagokat és az újságírókat — A véres verekedést a rendőrkvesztor-helyettes akadályozta meg

Kolozsvárról jelentik: Ma délután 2 órára voltak kitűzve az erdélyi színészsindikátus színész- és artlistavizsgál, amely épület botrányba fulladt. Kiderült, hogy Bucurestiből hozzá nem értő és modortalan vizsgabiztosokat küldtek ki a vizsgák levezetésére, akik kizárták a magyar tagokat; a közönséget, sőt az újságírókat is, mondván, hogy a vizsgák szigorúan zárkörttek. Erre hatalmas botrány tört ki, több román újságíró majdnem össze-

verekedett Musatescu Todor inspektorral, a vizsgáztató bizottság elnökével és csak a jelen lévő dr. Clonta rendőrkvesztor-helyettesnek köszönhető, hogy a színészvizsga nem fajult el véres verekedéssé. Ilyen botrányra eddig nem volt példa és eddig minden hasonló színészvizsgán értékelték azt, hogy a vizsgázók hetven százaléka magyar, tehát a magyar tagoknak feltétlenül helye van a vizsgákon.

Ostromállapot és sajtócenzura Palesztinában

Diktatori hatalmat kapott a palesztinai főkörmányzó — Gépfegyveres osztagok Jaffa uccáin — A haifai kikötő felavatása

Minden állampolgár ügyét egyformán bírálják el

Jeruzsálemből jelentik: Palesztina lakossága az idegtesztő izgalom óráit éli: a hatóságok ujjabb kirobbanástól tartanak és a legszigorubb óvintézkedéseket léptetik életbe. A rendőrség támogatására a fegyverszolgálatra alkalmas angol állampolgárokat rendőri szolgálatra vonultatták be. Az angol főkörmányzó a statáriális állapotot az 1931. évi törvény rendelkezései alapján léptette életbe. Ez a törvény a legszélesebb intézkedési jogokat biztosítja. A kormányzónak jogában áll korlátlan számban letartóztatási parancsokat kiadni és

a nemkívánatos elemeket az országból száműzni.

Jogában áll az összes szárazföldi, tengeri és légi haderőket igénybe venni.

A hadbírók hatáskörét a kormányzó polgári egyénekre is kiterjesztheti és magánvagyonokat elkoboztathat. A legújabb intézkedés értelmében nemcsak az arab, de az angol és zsidó újságokat is cenzurázzák.

Jaffában az arabok megváltoztatták harcmodorukat, amennyiben angol és zsidó katonákat két-három főnyi csoportok támadnak meg. Eppen ezért a kormányzó Jaffában minden uccakereszteződésnél gépfegyveres osztagokat állított fel. Az arabok most már nemcsak a zsidók, hanem a törökök és a keresztény arabok ellen is tüntetnek. Az arab nemzetközi komité által elrendelt sztrájkot az összes palesztinai városokban szigorúan betartották az arabok.

A főkörmányzó a legutóbbi zavargások miatt

sajtócenzurát léptetett életbe,

mivel az arab lapok izgatóhangu cikkeiben megtorlásra uszítanak. A főkörmányzó kijelentette, hogy elegendő hatalommal rendelkezik minden rendellenesség elfojtására, de ha a fanatikusok izgatása tovább tart, nem lehet elkerülni az ujjabb villongások kirobbanását. A tegnapi este proklamált ostromállapot következtében a főkörmányzó diktatori hatalmat kapott s ez a hatalom minden téren érvényesül. A főkörmányzónak joga van a közrend érdekében bárkit letartóztatni, internáltatni, kiutasítani, polgárokat katonai bíróság elé utalni, magántulajdonokat kisajátítani, vagy megsemmisíteni.

Palesztinában egyébként a mai nap aránylag nyugodtan telt el és országszerte mindössze kisebb tüntetések voltak. Nagy ünnepek közepe avatták fel ma a haifai kikötőt. A felavatást Palesztina főbiztosa, Sir Wanchoco végezte, akihez az avatás napján Sir Philip Cunliffe-Lifter gyarmatügyi titkár táviratot intézett, amelyben felhívja figyelmét a főbiztosnak arra, hogy minden palesztinai állampolgár ügye egyforma elbírálás alá kell hogy essen és Anglia ennek mindig és minden körülmények között eleget akar tenni. Anglia azt akarja, hogy a zsidók Palesztinában nemzeti államot teremtsenek maguknak és anyagi előnyökhöz jussanak. Az új haifai kikötő elkészítése egy és negyedmillió fontba került. A kikötőt 160 hektárra bővítették ki és anynyira mélyítették, hogy harmincezer tonnás hajók is befuthatnak a kikötőbe.

Feltűnéstkelő tanuvallomás, amely új világításba helyezi a Reichstag felgyújtását

Rendkívül súlyos vádak Torgler ellen. — Izgalmas jelenetek. — Anarchista-e Torgler? — Szovjet-hirlapírók a tárgyaláson

Berlinből jelentik: A német birodalmi gyűlés felgyújtásának bűnperében folytatott tárgyalás során ma nagy izgalmat keltő vallomás hangzott el. A bűnper egyik beidézett tanuja, egy Liebermann nevű úveges, ma rendkívül érdekes és Torglerre nézve súlyosan terhelő vallomást tett. Elmondotta, hogy Torgler őt 1932. januárjában, amikor Liebermann Hamburgban a kommunista szervezet részére futárszolgálatokat teljesített, rá akarta bírni, hogy a birodalmi gyűlés palotájának és egész sor más középületnek felgyújtását vállalja.

— Március 6-án kellett volna e célból Berlinbe utaznom, — mondotta Liebermann — hogy felgyújtsam a Birodalmi gyűlés épületét. Figyelmeztetett Torgler, hogy utazzam Berlinbe, itt megkapom a részletes utasításokat és másik két kommunistával együtt elvégzem a „munkát”. Fel is keresett másik két hamburgi ember, akiknek csak az árnevét tudtam, de én nem mentem el. Torgler ekkor felkeresett, összeszidott, majd két kommunista elvitte a lakásomról az ottlévő kompromittáló iratokat. Még ezután is több ízben rá akartak venni, hogy kövessem el a menéyletet s amikor már többször megtagadtam a feladatot elvégzését, egy ízben Torgler és néhány társa

nekem támadtak és súlyosan összerugdaltak, úgy, hogy kórházba kellett szállítanom.

Feljelentést azért nem tettem, mert féltem.

Elmondotta továbbá, hogy a kórházban tért eszméletre és sokáig betegeskedett, majd amikor a kórházból elbocsájtották, bujkálnia kellett Torgler és cinkostársai elől, mert halállal fenyegették, ha leleplezi tervüket. Most kötelességének tartotta, hogy mindent őszintén elmondjon és figyelmezteti egyúttal a bíróságot, hogy

A rendőrség nyomában van az aradi Discom-autó kirablójának

Az aradi rendőrség lázasan nyomoz, hogy a Discom titokzatos rablóját kézrekerítse. A mai nap folyamán a megadott személyleírás alapján már őrizetbevétel is történt, azonban az őrizetbevett, ismert bűnözőnek sikerült alibit bizonyítania. Ez egy pillanatra sem csüggesztette el a rendőrséget és a nyomozást végző rendőri közegeket, mert már olyan adatoknak vannak birtokában, amelyek lehetőséget adnak a rabló, vagy mint az újabb megállapítások igazolják, a rablók mielőbbi kézrekerítésére.

A nyomozás során ma tüzetesen átnézték a Discom-kocsit, különösen a hátsó kereket, a melyik a kritikus időpontban defektet kapott. A vizsgálat során a nyomozó rendőrközeg megnézte a kerék belső gummiját és kétségkívül megállapította, hogy a defektet az idézte elő, hogy valaki egy kisebb szegret szurt a gummiba. Ezek szerint a rablók többen lehettek és egy előre kidolgozott terv szerint rabolták el a nagy összeget. Draskovits Ferenc leszállt a kocsiról, ebben a pillanatban a rablóbanda egyik tagja a kocsit mögé lopódzott és a szegret észrevétlenül beleszurta a hátsó kerékbe.

A rendőrség tehát világosan megállapította, hogy nem egy emberrel, hanem egy igen jól megszervezett bandával áll szemközt, akik tökéletesen ismerősek voltak a helyzettel, illetve figyelhették az autót és meg tudták állapítani, hogy mennyi időt vesz igénybe egyes trafikokban az áru átadása és a pénz beinkasszálása. A mai napon különben leváltották Draskovits Ferencet, aki ma egész napon át a nyomozó hatóságok rendelkezésére állott, hogy az esetleges felvilágosításokat megadhatta. A nyomozás a legnagyobb apparátussal folyik.

Torgler nem is kommunista, hanem közveszélyes anarchista.

Az ügyész kérdésére a tanu elmondta, hogy Torgler 1600 márkát ígért neki, ha elvégzi a gyújtogatást

Torgler emelt hangon jelentette ki ekkor: A tanut nem ismerem, soha nem láttam. Soha anarchistákkal nem állottam összeköttetésben, nem beszéltem velük. A vallomás elejétől végig hazugság...

Jön! CORSO!
FRA DIAVOLO vigopera.
Jobb, humorosabb mint a Sevillai borbély.
DENNYS KING
a metropolitán első baritonistája
Thelma Todd Stan és Bran

Bocu Sever volt bánsági kormányzót felmentette az aradi törvényszék a csempészés vádjáról

A volt kormányzó személyesen vett részt a tárgyaláson -- A bíróság megállapította, hogy nem történt csempészés

Az aradi törvényszék első szekciójának Constantinescu—Alexandrescu tanácsa ma tárgyalta le, I. Covačiu jegyző közreműködésével, Bocu Sever volt bánsági kormányzó ügyét. Mint ismeretes, Bocu Sever ellen annak idején azt a vádat emelték, hogy külföldről szőnyeget és berendezési tárgyakat hozott be az országba, anélkül azonban, hogy azok után a kötelező vámilletéket megfizette volna. Az ügy polgári részét már letárgyalták a bíró-

tét megváltoztatta, megállapította, hogy csempészés nem történt és a volt bánsági kormányzóra kivetett bírságot törölte.

A mai törvényszéki tárgyaláson — amelyen a per bűnügyi részével foglalkoztak, — megjelent Bocu Sever is, aki hosszabb beszédben fejtette ki álláspontját. Ismertette azt a körülményt, hogy az ügy polgári részének letárgyalása alkalmával, a tábla megállapította, hogy csempészés nem forog fenn, így tehát őt a törvényszék nem marasztalhatja el. Dr. Raicu Aurel éles logikával felépített és az adatok egész sorával alátámasztott védőbeszédében, szintén a táblai ítéletre hivatkozott, rávilágítva arra, hogy a Bocu Sever ellen emelt vád nem állja meg helyét. A védő a vámtörvény 220. paragrafusára hivatkozva, Bocu felmentését kérte.

A törvényszék rövid tanácskozás után hirdette ki ítéletét, amelyben a büntető törvénykönyv 321. paragrafusa értelmében felmentette Bocu Severt az ellene emelt vád és következményei alól. A bíróság magáévá tette Bocu Sever érvelését és leszögezte, hogy minden csempészési ügyet elsősorban polgári bíróság vesz tárgyalás alá. Abban az esetben, ha a polgári bíróság a csempészést nem állapítja meg, bűnügyi eljárásra természetesen ok nincsen. A temesvári tábla jogerős ítéletében megállapította, hogy csempészés nem történt, így tehát büntető eljárásnak nincs helye, aminek következtében az aradi törvényszék Bocu Severt a csempészés vádjáról felmentette. Az ítélet jogerős.

CORSO-MGZGO mai és csütörtöki műsora:

A legszebb film, legjobb tenor hang!

Olcsó helyárak Lej 8, 12, 16, 20.

JAN KIEPURA

vi ághírű tenorista.

TIED A DALOM!

JENNY JUGO — PAUL KEMP.

Csütörtök délután 3 órakor

REDLEZREDES

Teodor Loos, Lili Dagover.

JEGY LEI 8.— plus 2.—

El ne felejtse

!

megvenni

!

sorsjegyet

GOLDSCHMIDT

BANKBAN. 4117

Huzások 9. és 10-én

ságok. Az aradi törvényszék annak idején foglalkozott az ügygel és több millió lejes büntetéssel sújtotta Bocu Severt, illetve jóváhagyta a pénzügyminisztérium által kivetett bírságot. Fellebbezés folytán a temesvári tábla elé került az ügy. A tábla az elsőfokú bíróság ítéle-

A mentősorsjáték főnyereménye

semmi szín alatt nem maradhat a társulatnak, mert ha a főnyereményt valamelyik, netalán a társulat kezei között visszamaradt sorsjegy nyerné is meg, azonnal egy másik szám lesz huzva, úgy, hogy a főnyereményt feltétlenül az eladott sorsjegyek valamelyike fogja megnyerni.

Mindenki siessen sorsjegyet vásárolni, mert november 28-án van a sorsjegyek utolsó eladási napja. 3805

Borotválkozás előtt NIVEA

CREME • OLAJ

akkor utána sima lesz a bőre.

Tehát először puhítsa meg a szakállát Nivea-val és csak utána szappanozzon és borotválkozzék. Így eléri azt, hogy ha érzékeny a bőre az nem fog kipattanni és kisebesedni. Próbálja meg már holnap.

reggeli A borotválkozás lényegesen könnyebben fog sikerülni és fájdalommentes lesz. — Mitől ez a hatás? Az EUCERIT-től? Ezért pótolhatatlan és nem utánozható a NIVEA.

BEIERSDORF & CO. S.A.R., BRAŞOV

NIVEA-CREME: LeI 16. — LeI 72. — NIVEA-OLAJ: LeI 55. — és LeI 85. —

Botioc dr.: Rendezzük meg az Aradi Hétet a városok aradi kongresszusával egyidejűleg!

Lázár Agoston dr. megyei prefektus, Botioc Elek dr. polgármester, Reinhart Gyula és Szabó Miklós újabb nyilatkozatai Arad kereskedelmi és ipari társadalmának lendületteljes mozgalmáról — Minél előbb munkához kell látni! —

Az Aradi Hét eszméje egészséges magnak bizonyult és — amint az Aradi Közlöny legutóbbi számában megkezdett nyilvános ankétunk dokumentálja — az egészséges mag termékeny talajba hullott, hogy ott kicsirázzék és áldásos termést hozzon. Az Aradi Közlöny ankétjának első nyilvános felszólalásaiból kihangzó visszhang azt mutatja, hogy helyes uton járunk ezuttal is, amidőn azt valljuk és velünk együtt egész Arad, egész Aradmegye hatalmas kereskedelmi és ipari társadalmára, hogy él még közöttünk az egészséges, a termékeny vállalkozási szellem, van felkészültségünk és tudásunk, van céltudatos akaratunk hozzá, hogy felvegyük a válsággal szemben az elszánt küzdelmet.

Az Aradi Közlöny hasábjain eddig Mateescu István, az aradi Kereskedelmi és Ipari Kamara elnöke, Domán Sándor, az Aradi Kereskedelmi Testület elnöke, a kamara alelnöke, az Aradi Hét eszméi kezdeményezője, valamint Pucuraru Brutus kamarai főtitkár mondták el lelkes és ambiciózus megnyilatkozásaikat az Aradi Hét megrendezésének szükségessége mellett. Ezuttal Arad közigazgatási vezetőit is megszólaltatjuk, akik valamennyien élénk érdeklődéssel és helyesléssel várják az Aradi Hét nagyszabású gazdasági és társadalmi akciójának kibontakozását. Ime, az újabb nyilatkozatok:

Lázár Agoston dr.,

Aradmegye prefektusa:

— Érdeklődéssel figyelem Aradváros és Arad, megye ipari és gazdasági társadalmának együttes megmozdulását. Magam is azon a véleményen vagyok, hogy szükség van egy ilyen intézményes akcióra, amely idegenforgalmat eredményez és épp ezért szívesen állok az érdekelt és kezdeményező gazdasági, kereskedelmi és ipari, esetleg

Színház — Művészet — Irodalom

Fischer Annie hangversenyt ad Aradon

A nemzetközi Liszt-zongoraverseny első díjának nyertese erdélyi körútra indul

Fischer Annie, a briliáns tehetségű zongoraművésznő, aki — mint ismeretes — a legutóbbi nemzetközi Liszt-zongoraversenyen első díjat nyert, a napokban érkezik vissza Budapestre külföldi hangverseny-körútjáról. Angliában, Franciaországban és Svájcban aratott sikereit után újabb koncert-turnéra indul, még pedig Romániába látogat el és november hónap második felében először Aradon, azután Temesváron, Nagyváradon és Kolozsváron mutatja be kivételes művészetét. Fischer Annie aradi származású lány és gyermekkorát Aradon töltötte el s innen indult el a karrier útján. Aradi hangversenye elé érthető várakozással tekint a publikum, mert Fischer Annie most mint arrivált művész tér vissza szülővárosába.

társadalmi intézmények vezetőinek rendelkezésére. Mivel helyes és kívánatos az Aradi Hét célkitűzése.

várom a benne résztvevő intézmények pozícióit.

hogy a magam részéről is segítségükre lehessen a törvényadta hatáskörömön belül Ugy vélem — fejezte be nyilatkozatát Lázár dr. megyei prefektus — hogy az első közös értekezleten minél előbb meghatározzuk a teendőket, amelyek a közös cél eléréséhez segítik Arad megbecsülésre méltó, produktív ipari és kereskedelmi életét.

Botioc Elek dr.,

Aradváros polgármestere:

— Az Aradi Hét akcióját egészséges és életrevaló kezdeményezésnek tartom. Természetes, hogy hatásköröm keretein belül magam is örömmel és lelkesedéssel állok olyan akció szolgálatába, amely az aradi ipar és kereskedelem nivóját kívánja kifejezésre juttatni és egyben új lendületet, új vérkeringést varázsolni, ha csak egy hétre is, Aradváros falai közé.

— Az Aradi Hét megrendezésére a magam részéről a legalkalmasabb időpontnak

1934. év május hó végét, vagy június hó elejét tartom. Ebben az időpontban ül össze Aradon meghívásomra a Romániai Városok Országos Szövetségének legközelebbi kongresszusa is, melynek alelnöki tisztét viselem. Ugy vélem — mondta Aradváros polgármestere — hogy ez az esemény, amidőn az ország minden egyes polgármesterét Arad falai között vendégként üdvözölhetem, talán a legalkalmasabb időpont lesz arra is, hogy az ország közérdeklődését egy mozgalmas, változatos programmu Aradi Héttel a mi kereskedelmi és ipari értekeinkre, ugyanakkor sport-, szervezeteinkre, művészeti és kulturális intézményeinkre ráterelhessek. Az idegenforgalmi eredmények a lelkes rendezőség agilitásától függenek majd: nekem azonban meggyőződésem az, hogy ha az aradiak összefognak, ennek az összefogásnak eredménye csak országos siker lehet!

Reinhart Gyula,

az Ipartestületek Országos Szövetségének, az aradi Iparos Otthonnak, stb. elnöke:

— Amint éppen az Aradi Közlöny számára már hetekkel előbb kifejtettem — mondta Arad iparostársadalmának kitűnő vezére — az Aradi Hét gondolata jó és eredményeket ígér. Meggyőződésem az, hogy

Arad iparossága meg fogja tenni a magáét, ha a munkára kerül sor és áldozatoktól sem riad vissza, mert minden egészséges eredmény megfelelő befektetéseket igényel. Egy gondosan meg-szervezett kiállítás keretei között, amelynek helyét alapos megfontolások után mielőbb ki kell választani, Arad ipara reprezentatív módon vonulhat fel és hogy az Aradi Hét szükséges idegenforgalma megfelelő mértékben éreztethesse költséges hatását a város életének mindegyik területén, ennek megoldása

a közlekedés megszervezésén és a megfelelő változatos programponatok előkészítésén, precíz beosztásán múlik.

Ebben a feladatban nagy szerep vár irodalmi, művészeti, sport- és egyéb egyesületeinkre, amelyek hivatva lesznek rá, hogy a tavaszi pompájában

valóban külsőségeiben is szép városunkat megkedveltessék és megszerettség az Aradi Hét látogatóival.

— Kitűnőnek tartom Botioc dr. polgármester ur gondolatát az időpont megválasztására vonatkozólag — mondta Reinhart Gyula — és azt is megvalósítható feladatnak tartom, hogy az Aradi Hét eseményeit

Arad szabad királyi várossá nyilvánításának százéves évfordulójával hozzuk kapcsolatba.

Ez a történelmi centennárium — amint egyes németországi városok hasonló jubileumának esetében láthattuk — számos alkalmat rejt magában olyan jelmezes felvonulások, színes látványosságok rendezésére, amelyek külön csábító-erővel csálnak ide az idegenek ezreit. Ugy érzem, hogy ezt a kézenfekvő lehetőséget az Aradi Hét megalakítandó rendező-bizottságának kár volna kiaknázatlanul hagynia.

Szabó Miklós,

a Szabó Albert-cég beltagja:

— Termékeny és nagyjövőű tervnek tartom az Aradi Hét gondolatát. Az idegenforgalom jelentőségével ma már minden modern kereskedő tisztában van, s nem kétséges, hogy Arad kereskedelmi élete csak áldását élvezheti a komoly keretek között megvalósulásra kerülő mozgalomnak.

— Szükségesnek tartom azonban már most a kezdet kezdetén leszögezni, hogy már most,

minél előbb hozzá kell fogni a munkához!

Ha az Aradi Hétet a jövő év tavaszán kívánjuk megcsinálni, úgy már is itt az ideje az előkészítő munkák, a levelezések, a széleskörű propaganda-eszközök megindítására. Csakis egy alapos szervezett apparátussal érhetjük el a kívánt sikert és épp ezért szükséges, hogy azok a szakértők, akik az ipari, a kereskedelmi, a propagandafeladatok előkészítésére és megszervezésére hivatottak illetve lelkesen és aktivitással telve vállalják ezt a nagyszerű feladatot, minél előbb, ha lehet, már holnap összejeljenek! Be kell vésznünk minden idegen város, esetleg minden külföldi ország lakóinak tudatába, hogy Arad az ország egyik leg-szebb, legkulturáltabb és a legfejlettebb ipari, kereskedelmi életet élő városa, amit érdemes fölkeresni, amit meg kell látogatni:

töltse tehát nálunk az Aradi Hétet!

Egy teljes heti aradi idegenforgalom biztosítása kizárólag a rendezőség ötletességén, invencióin és rátermettségén múlik és a magam részéről remélem, hogy az illetékes hivatalos fórumok és intézmények támogatásával az Aradi Hét eseményeire fel tudjuk hívni az ország lakosságának őszinte és megérdemelt érdeklődését.

A borosjenői férjgyilkos

asszony és barátjának büntetését jóváhagyta a Semmitőszék

Két évvel ezelőtt elkövetett, borzalmas gyilkosság ügyében hirdette ki ma a végső döntést az aradi törvényszék. 1931. szeptemberében történt, hogy az aradmegyei Borosjenő községben rejtélyes körülmények között megölték Jusca Antal jómódu gazdálkodót. Jusca akkoriban tért vissza Amerikából, ahol éveket töltött és ahol szép vagyont sikerült összegyűjtenie. Feleségét, annakidején nem vitte magával és az asszony Borosjenőn várta meg, amíg férje Amerikából hazatér. Még mielőtt Jusca Antal Amerikából hazaérkezett volna, rebesgetni kezdtek a faluban, hogy Juscané feltűnően sokat fogadja Corb Miklóst és hogy a Jusca-házban Corb Miklós tölti be a férj szerepét.

Amikor Jusca Antal megérkezett Amerikából, ez a harmónikus együttlét megbomlott. Corb alig mutatkozott és kerülte a házat. Alig telt el néhány hét Jusca hazajövetele után, megtörtént a borzalmas gyilkosság: Jusca Antalt agyonlőtték. A gyanu azonnal Corb Miklósról, valamint az áldozat feleségére tereledett. Mindkettőt letartóztatták és bíróság elé állították. Az aradi törvényszék annakidején Corb Miklóst, aki a gyilkosságot elkövette, élettogyitglani fogházra, Jusca Antalné, aki büntársa volt, őt esztendei fogházra ítélte. Felbevezés folytán az ügy a tábla elé került, amely az aradi törvényszék ítéletét jóváhagyta. A két vádlott ekkor a semmitőszékhez fel-lebezett. A semmitőszék végső döntése megérkezett az aradi törvényszékre és azt ma hirdették ki az elítéltek előtt.

Hitelvédő egyesületet tervez a Bankárszövetség

Közvetítés az adósok és hitelezők között

Bucurestiből jelentik: A Bankárszövetség a Nemzeti Bank vezetésével értekezletet tartott az október 15-én megszünt általános moratórium után az adósok és hitelezők jogviszonyában beállott helyzet rendezése érdekében. A bankárcörök hangoztatják annak szükségességét, hogy a régi tartozások rendezését megértéssel kell megkönnyíteni. Ennek a célnak előmozdítása érdekében hitelvédő egyesület létesítését tervezik, amelynek az ország minden nagyobb városában fiókja és kiemeltsége lenne és amelynek a főfeladata lenne, hogy közvetítsen a hitelezők és az adósok között.

PÁNZSRAN,
VALAMENNYI SZÉP NŐ
arcára üdőségének megörzészére vagy az
annyira chilozott fiatalos arcból elérésére
nem használ más szépség-szeret, mint a

"CRÈME SIMON"
mely a leghatásosabb, leghygiénikusabb,
nalkülözhetően kozmetikai szer.
Reggel és este a lemosásból még nedves
arcbőrrre egy kevés.

CRÈME
SIMON
"SIMON" PÜDÉN
"SIMON" SZAPPAN

TALÁLKOZÁS LORD ERIC PARFITTAL ARADON,

aki kormánya megbízásából egymillió zsidót akar letelepíteni Ciprus szigetén

Aradon át vezet a zsidók kivándorlásának új útja — Parfitt lord az angol kormány megbízásából Konstancán át Palesztinába utazik, hogy előkészítse a kivándorlók Ciprus-szigeti letelepítését

A keddi délutáni budapest—aradi gyorsvonat egyik fentartott, elsőosztályú fülkéből szikár, összes, diplomata-kínézésű ur nézett ki az aradi pályaudvaron. Amikor beküldöm a névjegyemet a kalauzzal, majd magam is belépek a fülkébe, leplezetlen csodálkozással kérdi:

— Honnan tudja, *my dear redacteur*, hogy én most itt keresztül utazom?

Nem áruolom el, hogy egy aradi ismerősöm hívta fel rá a figyelmemet, akinek a budapesti felszállásnál feltűnt, hogy a külön elsőosztályú fülkében utazó urat az angol követség titkára kísérte ki a pályaudvarra.

— Mühelytitok. Sir — felelem — a lényeg, hogy itt vagyok és pár perces interjú kérek öntől!

Egy kicsit elgondolkozik, aztán közvetlen egyszerűséggel diktálni kezd:

Lord Eric Parfitt nyilatkozik

— Valóban Lord Eric Parfitt vagyok. Az angol külügyminisztérium megbízásából utazom.

nyában történjenek. Ezt a kérdést csak úgy lehet megoldani, ha a különböző országokból, így most elsősorban

Németországból és Lengyelországból kivándorló zsidó tömegeket egy új földterület fogadja be.

Egy olyan földterület, természetesen, melyen azonfelül, hogy az őslakók érdekeit nem sérti a telepítés, a zsidó kivándorlók se érezzék magukat idegeneknek.

— Palesztinán kívül van ilyen terület?

— Van... Ott van Ciprus! Ez a sziget a sziriai partoktól mindössze 100 kilométerre fekszik. A Földközi-tengeren közvetlen hajút az anyaországgal, Palesztinával. Majdnem 10 ezer négyzetkilométer terület és mindössze 300 ezer lakosa van, főleg görögök, szegény földművesnép. Az éghajlata teljesen azonos a palesztinai éghajlattal és ha a zsidó építőmunka fel tudta építeni, ujja tudta teremteni Palesztinát, virágzóvá fogja tudni tenni az elhagyott, most terméketlen — de majdan virágzó Ciprus szigetét is.

pülés. Nos, reméljük, nemsokára. Az erre vonatkozó tárgyalások az angol kormány és a zionista végrehajtó-bizottság között már folynak. És ha a tárgyalások eredménnyel fejeződnek be, rövidesen megindulhat ott is a földszerzés, a munka és

nem hosszú idő alatt egy millió zsidó települhet le, szerezhet otthon Ciprus szigetén.

— Fűződnek érdekei Angliának ahhoz, hogy a zsidók otthon találjanak Palesztinán kívül is?

— Ez már olyan kérdés, amelyre nem válaszolhatok precízen. Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy egy gazdasági fellendülés, mely kétségen kívül be fog következni a zsidó-bevándorlás nyomán Ciprus szigetén, Angliának is érdeke, de ezenkívül az angol kormányt tisztán humánus szempontok is vezetik. Ha forgatjuk a történelem lapjait, nem találkoznak még egy olyan szerencsétlen népsorssal, mint a zsidóké. Kétezere éves bolyongás után — ezt a zsidó nép ellenségei is elismerik — a zsidóság minden üldöztetés ellenére életképes faj, mely nem lehet martaléka, nem szabad eltűnni, hogy kiszolgáltatottja legyen egy fékezett, zürzavaros korszaknak. Anglia nem felejt el, hogy egyik legnagyobb fia, az angol világhatalom megteremtője a zsidó Disraeli volt...

„Történelmi önhibáján kívül...”

— Milyennek látja a jelenlegi palesztinai helyzetet?

— Az arab—zsidó konfliktust mesterségesen szítják, nemcsak belülről a nacionalista szenvedélyek, hanem kívülről is. De ez már politika, kivülesik megbízatási körömről, erről tehát nem nyilatkozom...

— Megoldhatónak tartja a mostani körül-

FEJÖS PÁL művészi alkotása

MÉGIS SZÉP AZ ÉLET!

a CENTRAL-mozgó legközelebbi slágerfilmje

Anna Bella
Gustav Fröhlich

zom egyelőre Bucurestibe, onnan két nap múlva Constantan át, hajón Palesztinába.

— Az arab-zsidó kérdéssel áll kapcsolatban politikai küldetés?

— Nem, az én misszióm csak a zsidókérdéssel, helyesebben kizárólag a zsidó telepítési problémával van összefüggésben.

az angol kormányt az a terv foglalkoztatja, hogy a hontalanná vált és emigrálni akaró zsidók tömegesebb letelepítését elősegíti.

még pedig úgy, hogy a palesztinai arab-zsidó ellentétek — melyek éppen az intenzívebb palesztinai bevándorlás miatt robbannak ki egyre újult erővel — megszűnjének és a palesztinai letelepülések csak program szerint, vagyis az ország befogadóképességének ará-

— Mi a közjogi helyzete Ciprusnak?

— Angol dominium, melyet az angolok 1878-ban vettek át végleg a törököktől.

A zsidótelepítés szempontjából az a körülmény, hogy Ciprus dominium, szinte korlátlan lehetőséget jelent.

Ne felejtsük el, hogy Palesztinában Anglia keze erősen kötve van, hiszen csak protektorátust gyakorol, de Ciprusnál teljesen más a helyzet, itt szabad keze van Angliának és olyan mértékben telepítheti le a zsidókat, amilyen mértékben a szigeten a gazdasági lehetőségek lehetővé teszik azt.

— Érdekes terv, Sir, szinte azt mondhatnám, szenzációs!

— Ön arra kíváncsi — folytatta Lord Parfitt — mikor indulhat meg a ciprusi tele-

mények között a zsidóságnak nemzetközi helyzetéből adódó problémáját?

— A sovinizmus és nacionalizmus — sajnos — mindazonon a helyeken lángol, ahol a zsidóság nagyobb tömegekben él a lakosság között. De az államoknak türelemmel kell viseltetniük és bele kell törődniük abba, hogy egy szétszórtságban élő és

történelmi önhibáján kívül hazátlanságra ítelt 17 milliót nem lehet máról-

CENTRAL-MOZGO: Ma utoljára, Hermann Sudermann regényének filmváltozata: AZ ÉNEKEK ÉNEKE. Főszerepekben: Marlene Dietrich, Brian Aherne, Lionel Atwill.

SELECT-MOZGO: A KÖLYÖK. Végtelenül kedves, megható életkép. Főszereplői: Jackie Cooper, a nagyszorú gyerekszár és Wallace Beery. Helyárak: 7. 10 és emelsten 15 lej.

JÖN: A VAMPIR. A szenzációs izgalmas filmje. Főszerepekben: Sybille Schmitz és Julian West.

Gyümölcsfák, a legnemesebb fajok PAUZÁRNÁL

tökéletes helybéli kultúra, dió nagyságu cseresznyék, óriási szilvák, féregmentes almák, körték, stb. Vértetű ellen saját találmányu szöbüll utasítás. Nemes rózsák ezüstfenyők, diszbokrok nagy választékban. — Megrendelhetők PAUZÁR virágüzletben Str. Bratianu 9 Kertészet Arad-Muresel, szemben a cukorgyárral.

Pilisiné kozmetika

Verbos-ház (Minorita-templommal szemben.) — Szeplők és mindenféle szépséghibák szakszerű eltüntetése.

holnapra egytömeggé olvasztani zárt területen.

A zsidó néppel szembeni toleranciát indokoltá teszi elsősorban az, hogy a zsidóság mindent — ott is, ahol nagyobb tömegekben él — minden tekintetben igyekszik még a mai nehéz időkben is beleilleszkedni az ország rendjébe, asszimilálódni a viszonyokhoz, hogy hasznos polgárai lehessenek az országnak, amelyben élnek...

Az interju itt gyorsan véget ér. A kalauzok hangja szakítja meg az érdekes, világpolitikai szempontból is szenzációs számú beszélgetést:

— Poftiti in vagoane!...

A bucaresti-i gyors elsőosztályú fuilkéjéből egy utolsó szivélyes bucsut int Lord Eric Parfitt, aki az angol kormány megbízásából elindult új hazát keresni egy hazátlan népnek.

Pogány Marcell.

Arad megye lakosságának minden jogos igénye kielégítést nyer

Dr. Lázár Ágoston megyei prefektus nyilatkozata megyei szemleutjának közvetlen tapasztalatairól — Megkapják a tulajdonjog tekkönyvi bekebelezését az agrárreform arad megyei új földtulajdonosai

Arad megye prefektusa, dr. Lázár Ágoston kedden reggel arad megyei inspekción utjáról hazaérkezett és tapasztalatairól, amelyeket egyébként teljes részletességgel a november hó elsején összeülő megyei nagytanács előtt referál, az alábbiakat mondotta el az Aradi Közlöny munkatársa számára:

— A megyében tett tapasztalataimat általános elvek szerint lehet összefoglalni — mondotta Lázár Ágoston dr. — Számos panaszt volt alkalmam meghallgatni a lakosság részéről, amelyeket természetesen azonnal orvosolni kívánok. Az általánosságban felmerülő kívánásokat két nagy csoportban lehet összefoglalni: 1. az erdős vidékeken élő lakosság kívánásaira és 2. a síkvidékek lakosságának kívánásaira, mivel ezeket a kívánásokat rendszerint a környezet, a milió, melyben élnek, szabja meg.

— Az erdős vidékek lakossága, a halmágyi, sebesi és kisjenői járásokban főleg azt kívánja, hogy nagyobbítsuk meg a községi erdők jelenlegi területét és a megnagyobbított községi erdők egy részét nyilvánítsuk községi legelőnek, hogy ily módon minden egyes község marhaállománya megfelelő legeltetési területhez juthasson.

— A síkvidékek lakossága a községtanácsok után főleg vízszabályozási segínyt igényel a megyétől, hogy megvédhesse határait az esetleges árvíz fenyegető pusztításaival szemben. Ugyancsak segítségre van szükségük a hidak és utak javítására, karbantartására is. Kérik továbbá, hogy az agrárreform során tett hivatalos intézkedéseknek adjunk most már befejezett jelleget azáltal, hogy az új földek tulajdonosai számára jegyezzük be a tulajdonjog tekkönyvi bekebelezését is.

— A fenti kívánásokat — mondotta Lázár Ágoston dr. megyei prefektus — már a helyszínen megtárgyalás alá vettük az egyes járások főszoigabiráival és én a magam részéről azon vagyok, hogy minden jogos igény, kérelem a megye részéről kielégítettessék. A vízszabályozási, hid- és utjavítási segínyeket meg fogjuk adni, mivel fedezetünk van rá, valamint rendezni fogjuk az agrárreform ügyei között a tulajdonjog tekkönyvi bekebelezettségnek sorsát is. Az erdős vidékek lakosságának kívánásaival kapcsolatban azon lesznek, hogy minden egyes község megkaphassa a maga erdő részét és községi legelőjét.

Látogatás gróf Tisza István mártirhalálának színhelyén — a tizenötödik évfordulón

A Roheim-villában, ahol a gyilkosság történt. — Emlékezés a nagy tragédiára

Budapest, október 31. Kegyes a késő őszi napsugár, fehérarany csillogással engesztel az eljövendő zordon télért. Napfény derüje a pi-henni téri Városliget fölött, elcsendesült sétautak, csak a szél cibálja szét néha a halombasöpört avart és vitorlázva szállonganak az őszi néma madarai, a rozsdás biborszinű falevelek. Gyerekkacagás hasít bele a Hermina-ut délelőtti némaságába, ahol meglátogatjuk a Roheim-villát. Ahol tizenöt esztendővel ezelőtt halt vértanu halált gróf Tisza István. Kegyeletes áldozás az emlékezés oltárán ez a látogatás.

Zarándokut a vasrácsos kapuhoz, Hermina-ut 35a., az előkerten át az üvegtetős lépcsőkhöz. Két ajtón keresztül a faragott tölgyplasztikákkal díszített előtérbe, ahonnan az emeletes hall ajtaja nyílik. A márványoszlopos dolgozószoba, ahol élt s a faburkolatos, márványkandallós terem, ahol meghalt...

Izgalmasan kelnek életre itt, az üres szobák félhomályában másfél évtized előtti kísértetek. Itt az emeletre vezető lépcsőn vágta oda hetykén a soffőr a villatulajdonos kérdésére:

— Igen, a kegyelmes ur be akar menni a városba, de én már nem gyújtok be...

Az alagsorban huzódott meg az öt csendőr, akiket Tisza védelmére kirendeltek. Ha ők akkor azon a délutánon nem lapulnak meg a pincében...

Roheim Samu földbirtokos, a villa tulajdonosa, kísért végig a szobákon. Ezüst-ész fején megcsillan egy betévedt napsugár, amikor a márvány emléktáblához vezet.

„Ezen a helyen esett el gaz merényletnek áldozatul gróf Tisza István 1918. október 31-én, pótolhatatlan veszteségére nemzetének, mérhetetlen keservére minden igaz magyarnak”.

A gyászos nap

Komor dátum. Keserűség fogja el a látogató szívét. Az az október harmincegyedik: fékevesztett söpredék az uccán, autóhágesókról kurjongató legények, a háboru hiénái, a lógó-

sok, a kültelki mob a felszínre csapódva tajtékzik, hajszák a körutakon tisztították, tiszticsillagok után, pálinkabüzsös matrózok, rekedt bömbölés, távolból csattogó puskaszó, szennyes árvíz habjai lepték el a megdermedt várost.

És a Liget szélén, a Roheim-villában bekövetkezik a tragédia. Csütörtök volt. Tisza szokatlanul későn kelt, csak tíz órakor ment dolgozószobájába. És ő, aki soha Pesten nem hordott magánál fegyvert, dél felé elővette íróasztalából szolgálati pisztolyát, amely vele volt, a vakmerő huszárezredparancsnokkal a fronton. — megtisztogatta, élesre töltötte és zsebetette.

Látogatók jönnek. Hirhozók. A háznép remeg. Teherautók dübörögnek fel-alá a villa előtt. Fenyegetések, vad szitkok. Kérve-kérleké jő emberei: meneküljön. Két szó csak a válasz:

— Nem bujkálok!

Pedig milyen gyerekjáték lett volna a menekülés! Bejárjuk most itt a villát. A föld-

H. Sziklay Gizi tánciskolájában
Str. Cercetasilor Nr. 7.
(Szt. Pál-ucea) 3960
nov. hó 3-án, pénteken este kezdők részére
ui táncolon kezdődik.

szintről vezet a falépcső hátra, a szabadba, a garázs felé, a menekülés, a szabadulás, biztonság, az élet felé. Senki sem vehette volna észre, hogy a Hungária-köruton elszuhan egy kocsi...

De nem így történt.

Hanem az esős, nedvesen nyirkos nap estején

megállt a gyilkosok autója a kapu előtt. Lépések. Kopogtatnak. És megtörténik a nemzet történelmének egyik leggyászosabb jelenete.

„Ennek így kellett lenni!”

Tisza felpattan irásztala mellől. Átsiet az ebédlöbe. Szétárja a hallba vezető toloajtó két-tós szárnyát s

kitárt karokkal megáll egy pillanatra.

Szemtől-szembe gyilkosaival.

Aztán a párbeszéd. Fegyveres banditák részatos sorban. „kész”-be vágott Mannlicherekkel. A másik oldalon Tisza, két oldalán felesége és Almásy grófnő. Az asszonyokat félti, órájuk gondol, amikor

eldobja pisztolyát.

Csermákné, a későbbi koronatanu, aki a hall erkélyén áthajolva, dermedten figyel, kiáltani, sikoltani akar, ne tegye le egyetlen fegyverét...

Késő. Fegyverropogás. És elhangzanak utolsó szavai:

— Ennek így kellett lenni!

Tizenöt év után beszélnek itt a golyók nyomai a faburkolatban, suttognak a falak, a némaságukban beszédes szobák.

Kint pedig, a villa kertjében bólogatnak a karcsu nyírfák, tölombos fenyők, amelyek még látták őt, glédában virít a hófehér krizantém és biborlila szalvia, sziklákra kuszik az örökzöld borostyán. (—)

FILM KÖZLÖNY

Fra Diavolo

C. Auber világhírű vígoperájának filmváltozata a Corso-moziban.

Auber romantikus, örökszép melódiái zsonganak a láthatatlan zenekarban és a filmvásznon életre kel előttünk Fra Diavolo, a hírhedt rablóvezér alakja Denis King, a Metropolitan-operaház hódító megjelenésű, bársnyos, zengő hangú baritonistájának alakításában és megelevenedik a Spanyol romantika kissé groteszk, jóízű humorral teletűzdelt világa, amely pompás vígopera keretűl szolgál. A „Fra Diavolo” az első filmopera, amely tökéletes biztonsággal lopja bele magát a modern milióhoz, tangós operettekhez, vagy bohózatokhoz szokott közönség szívébe is és az eredeti, őszinte humor eszközeivel két óráig melegszerű szórakozást biztosít a publikum számára.

Hal Roach, a nagy burleszk-rendező brilliánsan oldotta meg azt a nehéz feladatot, amely eléje tárt. Az elavult, naiv-humoru vígopera-szöveget teletűzdelt a burleszk-komikum ezer ötletével és friss, lüktető tempót, modern levegőt vitt a romantikus bandita-történet kulisszái közé... Fra Diavolo, a nők kedvence, az elegáns hódító haramia áll az események középpontjában, aki a nők szívére keresztül jut el a férjek aranylójába. Denis King elragadó alakítást nyújt és behízelgő, férfiasan csengő, gyönyörű hangja tökéletesen érvényre juttatja Auber énekpartitúráját. A humor, groteszk komikum koronázatlan fejedelmei: Stan Laurel és Oliver Hardy, azaz Pinty és Ponty életük legragyogóbb alakítását produkálják a „Fra Diavolo”-ban. Mint gazdag kereskedőből haramilává vedlett, csetlő-botló és rengeteg kellemetlenséget okozó figurák nemcsak könnyű kacagatót, de emberit és művészt nyitnak, amire burleszkjeik során mindeddig nem volt alkalmuk. Az elbájolóan szép, fehérbőrű, édesgusolyu Thelma Thodd a női főszerepben kedves, közvetlen Impozáns kórusok és eredeti kísérezene emeli még művészi nivóra a vígopera, értékét.

HIREK

Emlékezzünk...

A halottak csendes birodalmában, ahol ilyenkor már csak a novemberi szél játszik láthatatlan szellem-gitáron szomorú, halk dalokat, holnap este kigyulnak a lángok a sírhalmokon és szelid, apró szentjánosbogárkákhoz hasonló pislákolásukkal a megemlékezés, a síron ülés tartó szeretet örök világosságát sugározzák a leszálló esthőmályba... Az élők eljönnek a halottakhoz ezen a napon és visszaidézik szellemüket a nagy csend honából, hogy kezetszorítsanak a békességekkel... A halottak ilyenkor, november első és második napján beszélnek hozzánk s a nyugalmas sírhalm alatt elszuttogják nekünk az Élet szeretetét s a béke szentségét, amit már csak a nagy Csend honában ismernek meg a küzdők, harcosszellemekek...

Mindenszentek napján jut néhány szál virág az elhagyott, névtelen sírokra is, az élet névtelen katonáinak, akik ismeretlen, fülvel benőtt sírhalm alatt alusszák örök álmukat... Mindenkinél van halottja, a sírdomb, amely a földhöz köti... Hiszen vannak, akik nem tudják, hogy merre, milyen messzi, idegen tájon domborul a háború nagy vérivatarában elköltözött apa, fivér, vőlegény, vagy férj jeltelessírja, de azt a sírhalmot a lelkünkben hordozzuk valamennyien, szereteteink sírhalmja az emlékezések felejthetetlen aranyháza, amelyben minden esztendőben Halottak Napján megpihenünk. A rohanó élet sodró tempójában kifáradt lelkünk pihenést talál az emlékezés nyugodt, csendes templomában... És a megemlékezés, a szeretet virágai, csendesen pislogó öröklángja a névtelen holtak elárvult sírjára kerül s megédesíti álmukat...

Halottak napján azonban ne csak az elköltözöttekre gondoljunk, akiknek árnyalakja nemessé, jóvá és széppé magasztosult az elmulás kódén át, hanem az élőkre, a nyomorultakra is, akiknek a novemberi szél a zord, hideg tél közeledtéről, a nyomor rémképpé torzuló hatalmas árnyáról dudol gyászdal. Mindenszentek éjszakáján... Juttassunk halottaink iránti szeretetünkkel egy részt az élőknek is, hiszen a halottak erre tanítanak bennünket ezen a napon, amikor visszaférnek az élők világába. A halottak megbékélt szelleme az örök élet világosságáról, a Szeretet szent tüzéről beszél... Ne csak a halottaknak gyújtsunk hát szeretet-lángot, hanem az Élet oltárán is lobbantsuk lángra a könyörületesség fátylóját.

— **IDÓPROGNÓZIS:** Kissé enyhébb idő, sok hegyütt ujjabb esők, Délnyugati, nyugati légáramlás.

— **AZ ARADI KÖZLÖNY legközelebbi száma** a szerdai Mindszentek ünnepe miatt pénteken reggel a szokott időben jelenik meg.

— **Moga Romulus dr. rendőrkezes** ma elfoglalta hivatalát. Moga Romulus dr. aradi rendőrkezes, aki több, mint egy hónapon keresztül szabadságon volt, ma ismét megjelent a kvesturán és ellátta hivatali teendőit. A rendőrkezes szabadságának egy részét szüleinél töltötte, később pedig végigjárta Erdély néhány városát, ahol belügyi inspektorokkal együtt, mint vizsgáló, részt vett a rendőrtisztviselők vizsgákon. Szabadságának utolsó idejét Aradon, barátai körében töltötte dr. Moga Romulus.

— **Fekete Tivadar felolvasása** a nagyváradi újságíróklubban. Nagyszerű felolvasást tartott Nagyváradon kedden este Fekete Tivadar, a Hang főszerkesztője. Az ismert aradi író a nagyváradi Újságíróklub előkelő közönséggel zsúfolt nagytermében beszélt Erich Kästnerrel, „Miről beszél a mai költő” címmel. Szellemdús és lendületes előadása mindvégig lebilincselte a publikum figyelmét és viharos tapsal jutalmazták meg Fekete hívós teljesítményét. Felolvasása befejeztével a közönség meleg ünneplésben részesítette a kitűnő aradi írókat.

— **Kölcsönt vesz fel a város a Banca Victoriától.** A közoktatásügyi minisztérium megadta hozzájárulását Aradváros vezetősége számára, hogy a Mosóczy-telepi elemi iskola épületéhez szükséges egymillió 200.000 lejt a város a Banca Victoriától kölcsönképpen felvehesse. Az erre vonatkozó felhatalmazást dr. Botioc Elek polgármester maga hozta Bucurestiből Aradra.

— **Betöltik a város üresedésben álló mérnöki állását.** Mint ismeretes, Aradváros mérnöki ügyosztályában egy mérnöki állás áll üresen. Vass Barnabás városi mérnök halála óta. A városvezetés a polgármester bucuresti intervenciójára felhatalmazást kapott, hogy az üres állást, amely nélkülözhetetlen, betölthesse a törvényes formalitások szigorú figyelembevételével.

— **Milliók a városi kasszában — papíron.** Arad városának kilencmillió lej követelése van az államkincstárral szemben. Viszont az állam nyolc millió lejt követel a várostól. Ez ügyben a polgármester a belügyminisztériumban interveniált, hogy a város javára mutató egy-millió lejes követelést költségvetésileg az állam elismerje.

Álom

Irtó: K. VAS ANNA.

Lepke voltam és szép virágra szálltam.
Angyal voltam, aranyból volt a szárnyam.
Hajnál voltam és gyémántkönyvet sirtam,
Ködre verset csillagporral irtam.
Szabad voltam — rózsaszíromon háltam,
Himalája csucsán hányszor álltam!...
Leszédültem; ó, mily szörnyűt estem...
Rab vagyok most és börtönöm a testem.

— **A Hal-téri öngyilkosság epilógusa.** Az Aradi Közlöny beszámolt arról a megdöbbentő öngyilkossági kísérletről, ami tegnapi éjszaka történt az aradi Hal-téren. Egy nagyváradi magántisztviselő, Szegő Sándor, aki hónapok óta állás nélkül van, nyomora miatt öngyilkosságot kísérelt meg. Szegőt a kórházban kezelés alá vették és ma már túl van minden veszélyen.

Itt az ősz,

de ha a nyarat jobban szereti, szerezzé be

BÁRSONY ÁRUHÁZBAN

az összes őszi harisnya, szvetter, keztű és egyéb kötött-szövött áru szükségletét.

— **A külföldi ajánlottlevelekkel kapcsolatban** újabb rendelkezés érkezett ma az aradi postafőnökséghez. Ismeretes, hogy a devizás valutakivitel korlátozása óta az ajánlott levelek feladása is bizonyos nehézségekbe ütközik. Aki devizát csekket, váltókat, vagy egyéb értékeket akar levélileg külföldre expedálni, annak — mint köztudomású — a Banca Nationala engedélyét kell kérnie s csak ezzel a meghatalmazással adhat fel külföldre devizát tartalmazó ajánlott levelet. Ezt a meghatalmazást, valamint a levél mellékleteit a Banca Nationala aradi fiókjának kontrollosztálya speciális bélyegzővel látta el s ezután leragasztották a borítékot és a posta ilyen előzmények után továbbította az ajánlott levelet. A bucuresti-i postaigazgatóság körrendeletben most értesíti a postafőnökséget, hogy a Banca Nationala ellenőrző osztályának kötelessége ezentúl a borítékot is lebélyegezni, nem csupán a levél mellékleteit, mert rengeteg visszaélés történt az eddigi rendszer mellett. A boríték kicserélését ugyanis senki sem ellenőrizhette és a mellékleteket minden további kellemtelenség nélkül megtoldhatták. Azonban az új rendelet értelmében a Banca Nationala illetékes osztálya a Banca Nationala a Romániai, Biroul pentru Acordarea de Devize si Valuta, Aprobata Trimitarea prin scrisoarea Recomandata felirattal ellátott bélyegzőt a boríték hátára köteles rányomni, ami kizárja azt, hogy felcserélhessék a borítékot. A posta csak ilyen szabályszerűen lebélyezett ajánlott leveleket fogadhat el.

URANIA

Ma, szerdán 5, 1/8 és 1/10 órákor
8, 10 és 15 lejes helyárok

Utoljára.

Németül beszélő PARAMOUNT-stúdió.

ASSZONYOK A BÖRTÖNBEN.

SYLVIA SIDNEY — GENE RAYMOND

Délután 8 órákor

6.— és 10.— lej

TRANSATLANTIC

Edmond Lowe, Lois Moran, Greta Nissen.

HOLNAP, csütörtökön: **A besugó** Edgar Wallace regénye.

— **Zogu albán király lemondott civillistájáról.** Tiranából jelentik: Tiranai lapjelentések szerint, Zogu király a múlt héten közölte, hogy az ország rossz pénzügyi helyzetére való tekintettel, lemond civillistájáról. A tiranai kereskedők ennek a közleménynek hatása alatt elhatározták, hogy ebben az évben kétszer annyi adót fizetnek, mint amennyi ki van vetve, az albán kormány azonban ezt az ajánlatot elutasította, azzal a megokolással, hogy véleménye szerint az albán államnak nincs szüksége rendkívüli bevételekre.

— **A gyomorjájás, gyomornyomás, bélsárgaság, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv kábultság, fülzugás, halvány arcszín, kedvetlenség a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által sok esetben elmúlik.** Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar Ferenc József vizről, mert hatása megbízható és rendkívül enyhe.

— **Bridgeverseny a Hellas téli helyiségében.** A vasárnap megnyitott Hellas téli helyiségében szerdára már bridgeverseny kezdetét jelzik. A klub vezetősége egy pillanatig sem pihen, hanem újabb és újabb ötletekkel akar híveket szerezni. Ez teljes mértékben sikerül is és mi sem bizonyítja ékebben, minthogy a szerdai bridgeverseny iránt városszerte hatalmas érdeklődés nyilvánul meg és előreláthatólag a nevezések között Arad legjobb bridgezőinek neveit látjuk viszont. A klub téli helyisége minden délután öt órára fűtve van és így várja a tagokat, valamint a vendégeket.

— **Dohánycsempészési vád egy ujjimándi gazda ellen.** Kedden előállították az aradi rendőrségre egy Kovács Albert nevű ujjimándi gazdálkodót, aki ellen az a vád merült fel, hogy dohányt csempészett. Kovács Albert mint később kiderült, valóban hozzájutott 13 kilogramm dohányhoz, amelynek az eredetét még homály fedi. Az eljárás megindult ellene.

Ő csak tudja

Az ifju szerelmeséhez:

— Szeretnék maguknál mindennapi vendég lenni. Milyen pályát válasszak, hogy ezt a szándékomat kersztülvigyem?

— Legyen végrehajtó!

— **Áldott állapotban levő nők és ifju anyák** a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által rendes gyomor- és bélműködést érnek el.

— **Koszorúmegváltás.** Goldschmidt Sándor koszorúmegváltása címén, az Aradi Szeretetház javára, az alanti adományok folytak be: Tenner László 500, Kaufmann Lajos 200, Kornis Ödön 200 lej.

— **Ma az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

VOJTEK: Bul. Reg. Marla (Andrássy-tér.)

BERNÁT: lángá Gara (vasútállomásnál.)

DANCIU: Piata Mihai Viteazul (Ferenc-tér.)

BERGER: Calea Saguna (Varjassy Lajos-u.)

— **Holnap, csütörtökön az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

OMESCU: Bul. Reg. Marla (Andrássy-tér.)

ANGEL: Piata Catedralei (Thököly-tér.)

KESZTENBAUM: Str. Ghiba Birta (Kornáz-u.)

Drágul a szörme

Neuländernél még olcsó

Arad, Fischer Eliz-palota. 8669

Felter Terezia

kozmetikai műterme Orfúty-palota 17 éve vezet. A legmodernebb kozmetikai eljárásokra berendezve. Zsíros, száraz bőr szakosított ápolása, pattanás, ráncok, hajszálak, szemölcsök végleges eltávolítása. — Este kikészítések.

Külföldi kozmetikus közreműködésével. — Tanítványok kiképzése. — Fiókom nincs.

411

— A curtici-i állomás felszentelése. A decsali (curtici-i) állomás új épülete elkészült és annak felszentelését november 5-ikén tartják meg. A felszentelés ünnepélyes keretek közt fog lefolyni és azon előreláthatólag a megye vezetősége is képviselteti magát.

— Házasság Lippán. Vasárnap este hat órakor tartotta esküvőjét a lippai román katolikus templomban Krászl Endre cementárugyáros fia, Krászl Ferenc fakeskeskedő Gráf Mariska urleánnyal, Gráf Károly tűzoltóalparancsnok leányával. A közszeretettek örvendő fiatal párt számosan részesítették szerencsekívánataikban. A szertartás alatt a templomi énekharászzenéket adott elő.

Szószerint

A háziur kistia kérdezi az apjától:

— Igaz, hogy novembertől kezdve a kamarában fogunk lakni?

— Hogy beszélhetsz ilyen örültségeket?

— Az újságban olvasom, hogy a háziurak kamarába tömörülnek.

— A gáji autbuszközlekedés problémája szerencsés fordulathoz érkezett el. A városi autbusz-üzemek vezetőségének azzal az elhatározásával, hogy az iskolásgyermeknek számára külön iskola-járatot állít be november hó elsőjétől kezdve. Az új gáji iskola-autobuszköcsi minden reggel 7 óra 15 perckor indul a gáji végállomásra és a Városi Kávéház épülete előtt áll meg. Visszafelé jövet a gáji iskolásgyermek természetesen már a rendes közlekedés kocsijait használhatják. Ezzel a kocsijáratral a város kizárólag a gáji tanulóifjúság érdekeit kívánja szolgálni. Holnap, szerdán, egész nap az aradi temetőbe az autbusz-kocsik menetrendszerű pontossággal közlekednek.

— Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomér-és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József” keserűviz. naponként többször bevéve, hathatós segítséget nyújt.

— Előgták a radnai rablás tettesét. Megemlékeztünk arról a rablásról, amely a múlt héten történt Radnán. Schweiger József kerékgyártótól ismeretlen tettes 40.000 lej készpénzt rabolt el. Az egy hétig tartó nyomozás ma eredményre vezetett. A lippai rendőrség agilis detektívjei Stanila komiszar vezetése mellett erélyes nyomozást vezettek be és az eredményre vezettek, amennyiben sikerült a tettest egy radnai leány személyében letartóztatni, éppen egy nagyobb vásárlás után. Kihallgatása alkalmával elmondta, hogy tudomásal birt arról, hogy a kerékgyártónak sok pénze van otthon és mivel bejáratos volt a házba, könnyű szerezni hajtotta végre tettét. A pénzből 8000 lejt költött el. Kihallgatása után átszállították az aradi ügyészség fogházába.

— Az aradi lutheránus ifjuság ma délelőtt 10 órakor szívvel-lelékkel ünnepelte az evangélikus templomban a reformáció emléknapiját. A templom megtelt hívőkkel, akik Luther Márton reformációjának emlékét szép, vallásos ünnepség keretében idézték fel a múltból. Frint Lajos ág. ev. püspök gyönyörű gondolatokból összeállított, hatásos és őszinte hangú beszédet mondott. Dénes Béla segédlelkész pedig az imádságot vezette. Az ünnepség kiemelkedő momentumá volt még Nagy Zelma szavalata, aki hatásos alkalmi költeményeket adott elő lelkesen, nagy tetszés mellett. Az ünnepség zsoltár-énekkel ért véget.

Vese, hólyagbetegek

szakorvosi kezelésben részesülnek mérsékelt áron a POSGAY-szanatóriumban, Napidíj 4-szeri ellátással, fűtés, világítással 100 lej.

Kedden és pénteken 9 ó. szegény sorsu bejáró betegek számára igen mérsékelt áru rendelés

— Aradi rendőri hírek. A rendőrségre ma előállítottak egy B. P. nevű 11 éves gyermeket, aki lekvárt lopott. — Garai Istvánét előállították a rendőrségre, mert az a gyanu ellen, hogy a piacon zsebtolvajlást követett el. — Két kiskorú fiút fogott tegnap éjszaka a rendőrség, találtak náluk különféle holmit, ami arra enged következtetni, hogy lopásból erednek.

— Az aradi gyermekmenhely szökevényei. Hétfőről keddre virradó éjszaka a városligetben szolgálatot teljesítő rendőr egy padon alvó gyermekre lett figyelmes. Amikor közelebb ért, fedezte fel, hogy sokkal arrébb, a falevcek között, még egy hasonló fiú fekszik a földön. Mindkettőjüket elővezette a központi ügyeletre, ahol megállapították, hogy a városliget mellett lévő gyermekmenhelyről szöktek el. Reggelre azután beérkezett a rendőrségre a menhely feljelentése is a két gyermek eltűnéséről. A kis szökevényeket kiadták a menhely vezetőinek.

— Katholikus ünnepségek Kisjenőn. Kisjenőről jelentik: A kisjenői római katolikus leányklub tagjai Krisztus király ünnepén gyönyörű liturgikus misét adtak elő. A kórus-ímákat és énekeket Boros Károly kántortanító a legnagyobb precizitással tanította be. A hívek áhitatát jelentékenyen emelte a művészi kórus, valamint Gáspár Ági és Krasztel Lujzi szóloja, amely mély hatást keltett a hallgatóság körében. Az ünnep jelentőségét Takács János helybeli plébános méltatta értékes, szép beszéd keretében.

Hegedűk, hangszerek

CULTURA könyvkereskedésben

— A curtici-i vámbírságok ma nagyobb arányú csempészést lepleztek le. A vizsgálat alkalmával Liviu Cordosi és C. Preotesoiu vámtisztviselőknek feltűnt Aszódy Helén csomagja, amelyet alaposan átkutattak. A két vámtisztviselő a csomagban új kalapokat, valamint selyemárut talált. Mint megállapítást nyert, Aszódy Helén nemrégiben utazott Magyarországra és onnan hozta magával az említett árukat. Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel és Aszódy Helént 200 ezer lej vámbírsággal sújtották.

— A Wizo keddi kulturdélutánján dr. Hersch Andor idegyógyász tartott előadást az ember értelmi és érzelmi világáról. Theoretikusan magyarázta, hogy ennek a két világnak összeütközéséből vagy együttműködéséből alakul a nevezeték harca, vagy barátsága. Szerinte akkor sikerül a nacionalizmust, azaz a háborút elkerülni, ha végleg eltűnik az ellentét az értelem és értelem között. Anhaltzer elnöknő halásan köszönte meg az előadást, mely szellemes felépítésű és művészi felfogásánál fogva mindenképpen megfelelt a Wizo kulturnívójának.

Híres magyarok délutánja

Arad magyar társadalma nagy érdeklődéssel várta az őszi szezon, amikor is a Magyar Párt közművelődési szakosztályának kulturprogramja a megvalósítás útjára terelődik. Különösen a híres magyarokkal foglalkozó előadássorozatot várta türelmetlenül a közönség, mert ezek az előadások felbecsülhetetlenül fontos kulturszükségletet hivatottak kielégíteni: közkinccsé akarják tenni mindazon értékeket, melyeket a magyarság az irodalomtörténelem, művészetek, tudomány, technika, ipar, kereskedelem és sport terén kitermelt. Minden pénteken este 7—8-ig tárt kapu várja az ezen előadások iránt érdeklődő közönséget a Magyar Otthonban (v. Zrinyi-u. 8.), ahol Arad legkitünőbb előadói lépnek a dobogóra. Az előadássorozat 1933-as évre szóló programját a következőkben állította össze a rendezőség:

November 3-án Kara Győző: Báthory Istvánról.

November 12-én dr. Barabás Béla: Kortársairól.

November 17-én S. Schmitt Lonci: Csiky Gergelyről.

November 24-én Major László: Mednyánszky Lászlóról.

December 1-én Zárav Jenő: Czárán Gyuláról.

December 8-án Lászlóné-Prohászka Elvira: Zrinyi Ilonáról.

December 15-én dr. Windholz Béla: Híres magyar orvosokról.

December 19-én dr. Gabos Jenő: Híres magyar iparosokról tart előadást.

Az előadássorozat megnyitása november 3-án, pénteken este 7 órakor lesz, mikor is az országos hírű történettudós Kara Győző tanár ismerteti a hallgatósággal Báthory Istvánnak a nagyhirű erdélyi fejedeleme és lengyel királynak életét és korát. Báthory István születésének 400-ik évfordulóját külső fényvel és belső kegyelettel ünnepelte meg az év folyamán egy Magyarországra, mint Lengyelország, illő tehát, hogy mi erdélyiek is megemlékezzünk róla. Az előadás teljesen díjtalan. Műsor megváltás nincs, ruhatár nem kötelező.

— A lippai Izraelita Nőegylet kulturstélye. Nagyszerű kulturesztélyt rendezett a lippai Izraelita Nőegylet. Az estélyen a zsidóság vezető egyéniségei közül megjelentek: Perlusz József dr. hitközségi elnök, Hoffmann Miksa dr. főrabbi és Gárdos Ervin, a Chevra Kadisa alelnöke. Az estélyt dr. Hoffmann Miksáné, a nőegylet vizalmi bizottságának elnöknője nyitotta meg. Utána a zsidó cserkészcsapat énekelt és Klein Dezső, Hoffmann Miksa dr. főrabbi, valamint Fried Annika és Böhm Andor léptek a pódiumra. A műsor kiemelkedő számai dr. Hoffmann Miksáné klasszikus énekszámai és Hubert Mór szépen előadott magyar népdalai voltak. A rendezés nehéz munkáját dr. Hoffmann Miksáné és Kohn Lajosné végezték sok körültekintéssel.

— GERŐ dentist kizárólag nemesfémű és csak elsőrangú anyagból vállal mindenféle fogmunkát olcsó díjazásért. Str. Consistoriului (v. Batthyány-ucca) 11. 3677

— A „Borsszem Jankó” november elsejei számának szembeötlő dísz Gáspár Antal remek címrajza: Ábrahám áldozata, Sipócczel és Homonayval, Gazdag szövegtartalmából kiemelkedik Halász Imre ötletes krockija. Molnár Jenő kitűnő posthumus tréfája a most olyan nagyon divatos grafológiáról. A „Borsszem Jankó” kapható pavillonokban és uccai árusoknál is. Kérjen mutatványszámot: Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

Vizitaxi-hadihajó Angliában

Az angol fővárosban egy részvénytársaság vizitaxinak nevezett gyorsmotorhajókat fog járatni a Tamsén Hammersmith—Greenwich között. Egyelőre husz hajót építenek, egyenként száz utas számára. A hajók óránkénti sebessége harminc kilométer lesz és nyolc óra alatt rendkívül erős partvédő hajókká lehet átalakítani azokat. A fedélzeten előre elkészítik a talpaikat a másfél fontos gyorstűzelő ágyúk és a víz alatt robbanó gránátok légikészülékei számára. A legénységet kizárólag volt hadilengérszek közül válogatják ki. Érdekes nyilatkozatot tett R. V. Brown, a vállalat igazgatója, aki kijelentette, hogyha minden motorhajótulajdonos követné ezt a példát, úgy néhány óra alatt a világ leghatalmasabb partvédő flottáját lehetne összevonni az angol szigetek körül.

— Egy szórakozott ember szerencséje. Sokat beszélnek Aradon egy általánosan ismert kereskedőről, aki különösen nagyfokú szórakozottságáról nevezetes. Mint minden előrelátó embernek, neki is van osztálysorsjegye és nem kísérte figyelemmel, hogy a húzások mikor kezdődnek. Az elmúlt sorsjáték ötödik osztályának húzása napján vette észre, hogy osztálysorsjegvét — amit elfelejtett meghosszabbítani — 50.000 lejjel kihúzták. Első utja a Goldschmidt Bankba vezetett, ahol a sorsjegvét vásárolta, s legnagyobb örömmel közölte vele, hogy dacára annak, hogy sorsjegvét nem hosszabbította meg, s így jätékjogát elvesztette, nyereményét mégis kifizetik. Ekkor megfogadta, hogy a jövőben nem várja meg a húzások megkezdését, hanem napokkal hamarabb kiváltja sorsjegvét.

— Ismét közöljük a Diana-sósborszesz pályázatát nov. 5-i számunkban. Nagy pénzdíjak.

— Az Aradi Izraelita Jótékony Nőegylet november hó 5-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, a hitközség tanácstermében közgyűlést tart. Tárgy: Vezetőség és választmány megválasztása.

— A Magyar Párt Intézőbizottsági ülése, tekintettel a Halottak napjára való ünnepre, nem november hó 2-ikán, csütörtökön, hanem egy héttel később, vagyis 9-ikén tartatik meg. Elnökség.

— Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete értesíti tagjait, hogy a nyelvkurzusok az egyesület helyiségében: Str. Romanului (Zrinyi-u.) 6., a következőképpen tartatnak meg: Román nyelv: Előadó: Dragulescu liceumi tanár (hétfő és csütörtök negyed 8—negyed 9). Francia nyelv: Előadó: Economu tanárnő (kedd és csütörtök negyed 8—negyed 9). Német nyelv: Előadó: Pacu tanárnő (hétfő és péntek negyed 8—negyed 9). Angol nyelv: Előadó: Lux tanárnő (kedd és péntek negyed 8—negyed 9). Kezdek részére. A kurzusok november 2-án, csütörtökön kezdődnek.

— A fiatalság titka. Amióta ember él a földön, a nők legelső kívánsága, hogy minél tovább megőrizzék fiatalágukat és szépségüket. Tohal Simon, az ismert lap- és könyvkiadó olyan kísérleteket talált fel, amelynek segítségével szinte nyomtalanul el lehet tüntetni a ráncokat. Érdekes, alig, hogy ennek a szabadalmazott találmánynak híre elterjedt, tömeges külföldi érdeklődés érkezett Budapestre.

SPORT KÖZLÖNY

Készül Ausztria új Wundermannschaftja

Meisl megmarad Sindelar mellett — A »Csodacsapat« utánpótlása biztosítva van

Bécsből jelentik: Az osztrák futball vezetője, Meisl Hugó a csodacsapat legutóbbi kudarcát után sem esett kétségbe és igyekszik a csapatban levő hibákat kiküszöbölni. Meisl terve szerint négy-öt játékos kicseréléséről lehet szó és november elsején a párisi mérkőzésen már egész új csapattal mutatkozik be Ausztria. Meisl Hugó Párisba a következő csapatot akarja elvinni:

Platzer (FAC)—Sesta (WAC). Janda (Admira)—Braun (WAC). Hummenberger (Admira). Urbanek (Admira)—Zischek (Wacker), Müller (WAC), Hitl (WAC), Schall (Admira), Hanemann (Admira).

A skót—osztrák meccsre Meisl már megtalálta a Wundermannschaft középsatárát és centerhalfját. Középsatár minden előzetes hivatalos és félhivatalos bejelentés ellenére Sindelar lesz, aki a legutóbbi ligameccsein szenzációs formára futott fel és a kétkedőket is

meggyőzte arról, hogy a magyarok elleni gyenge szereplése csak pillanatnyi indiszpozícióra volt visszavezethető. A középfedezet helyének legesélyesebb jelöltje Mock, az Austria centerhalfja. Müller helye is komoly veszélyben forog. Stroh hétről-hétre tünényesebben játszik és Meisl szerint minden idők legkiválóbb bécsi csatártehetsége. Bizan-t, a Rapid „Sindellar“-ját balösszekötőben próbálja ki Meisl Hugó, aki megtalálta Sesta partnerét is Tauschek személyében. Október végén Meisl próbajátékot rendez. Erre a mérkőzésre nem a Párisba készülő csapat, hanem az osztrák—skót meccsre tervbe vett együttes áll ki, alkalmasint a következő összeállításban:

Platzer (FAC)—Tauschek (Rapid). Sesta (WAC)—Wagner (Rapid), Mock (Ausztria), Nausch (Ausztria)—Zischek (Wacker), Stroh (Ausztria), Sindelar (Ausztria), Bizan (Rapid), Schall (Admira)

O Németország tenniszranglistájának élén Cramm áll. A 2—5. helyet Frenzt, Rosstock, Joannecke, Menzel és Nourney foglalják el. A hölgyeknél első Krahwinkel. 2. Cilly Aussem. 3. Horn. 4. Stuck-Reznicsek. 5. Sander. 6. Schomburgk.

O Max Smeling újra startol a világbajnokságért. Első mérkőzését december 8-ikán küzd Tommy Lougran ellen.

O Egymillió 500.000 lejnek megfelelő haszonrészesedést fizetett ki a Leeds United angol ligacsapat első csapata hét játékosának, akik egyúttal részvényesek is.

O Pesten december havában már bajnokságért játszanak. Magyarország máris komolyan készülődik a római világbajnokságra és a vezetők azt akarják, hogy a játékosok, úgy, ahogy pihenten vegyék fel a küzdelmet, ezért elhatározták, hogy már december 10-én megkezdik a bajnokság tavaszi fordulóját és azt a tervek szerint május 7-ikén már be is fejezik.

O A trieszti atlétikai verseny eredményei. Tegnap lapszámunkban közöltük, hogy a magyar atlétik pompásan szerepeltek a trieszti nemzetközi atlétikai versenyen. A részleteredményeket tegnap helyszíne miatt nem közölhetjük, de most itt adjuk: 400 méteres gát: Kovács BBTE 55.3 másodperc. Facelli olasz 55.3 másodperc. Mellszélességgel nyerve. — 110 méteres gát: Kovács BBTE 15.3 másodperc. Toetti olasz 16.4 másodperc. Az osztrák Landmayer a hatodik gátnál már feladta a küzdelmet. — 200 méteres síkfutás: Paizs magyar 22.2 másodperc. 2. Rinner osztrák 22.5 másodperc. — 400 méter: 1. Rinner osztrák 49.9 másodperc. — 800 méter: Beccali olasz 1 perc 54.3 másodperc. — 300 méter: Serati olasz 9 perc 04.5 másodperc. — Diszkoszvetés: Donogán magyar 45 méter 61 centiméteres dobásával második. — Távolugrás: Toetti olasz 663 centiméter. — Magasugrás: Tomassi olasz 185 centiméter. — Rudugrás: Innocenti olasz 370 centiméter. 1 BBTE 42.8 mp. 2. Görtz csapata. 4-szer 400 méter: Pro Patria, Milánó, 3 p. 29.1 mp.

Karácsonyi utazás — a tavaszba Tenerife és Madeira szigetre

1933. december 22-től 1934. január 6-ig.

a „Milwaukee“ nevű legnagyobb német motoroshajóval 8154 km. A legolcsóbb ár Hamburgtól:

7585 lei.

Üdülést nyújtó, szórakoztató utazás a verőfényes délre egy, csak I. osztállyal rendelkező, minden kényelmet nyújtó, legmodernebb hajón.

További felvilágosítások és jelentkezések a

Hamburg Amerika Linie S. A. R.
aradi képviselőtől.

Künstler vízum- és utazási iroda
Arad, Bul. Reg. Maria 24.

O Vasárnap pihen a Gloria-CFR. Játsszik az AMTE. Vasárnap, a Nemzeti Bajnoki küzdelmek során, a Gloria-CFR pihenni fog, míg az AMTE Aradon a félelmetes játékerőt reprezentáló Venust fogadja.

O Tavasszal Pesten fog játszani az osztrák válogatott. A magyar szövetség szívesen az osztrák válogatottat megnyerni egy tavaszi „műsoron kívüli“ válogatott mérkőzésre.

A nagyvállalatoktól kórházakat követel az új egészségügyi törvény végrehajtási utasítása

A megvalósítás akadályai az aradi gyáraknál

Hogyan lehet a nagy ipari ócegek súlyos megterhelése nélkül végrehajtani a most életbelépett új egészségügyi törvényt, amely nagyjelentőségű szociális feladatokat igyekszik megoldani?

Ez a probléma foglalkoztatja most az aradi állami iparfelügyelőséget. Trimbitioni Traian iparfelügyelő néhány nappal ezelőtt kapta meg az új egészségügyi törvény végrehajtási utasítását, amely szinte példátlanul érdekes és új rendelkezéseket tartalmaz, olyan intézkedéseket, amilyenek a legfejlettebb európai ipari államokban is ismeretlenek. A népjóléti minisztérium által kiadott végrehajtási utasítás olyan súlyos terheket ró az iparvállalatokra, amilyeneket talán még a legtehetősebb és legjövődelmesebb cégek sem bírnak elviselni. A egészségügyi törvény végrehajtási utasításán a túlzásbavitt alkalmazotti védelem gondolata vonul végig.

A terjedelmes végrehajtási utasítás többek között előírja, hogy a gyárakban ötven munkás után négy ágyat kell felszerelni, tehát azok a gyárak s ipartelepek, amelyek kétezzer munkást foglalkoztatnak, 160 ágyas betegtermet, valóságos kórházat kötelesek berendezni. Aradon két ilyen nagy gyár és számos, ezeknél kisebb ipartelep van, de amelyeknek alkalmazotti létszáma most is eléri a háromszázat, tehát esetenként ezeknek is huszonöt ágyas kórtermet és a hozzávaló kötszereket kellene beszerezniük.

Ezenkívül a nagyobb iparvállalatok állandóan több orvost, gyógyszerészt is kötelesek alkalmazni, továbbá csecsemőszoptató helyiségekről gondoskodni, férjes alkalmazottnők számára, akik nem bírják otthon hagyni kisdedeiket. Gondoskodni kell az ipari cégeknek arról, hogy munkásaik megfelelő ruhákat viseljenek az üzemben — a gyárvállalat költségére. Megfelelő mosdókat és az összes egészségügyi berendezéseket is a munkaadó köteles beszerezni. A nyomdák számára előírja a végrehajtási utasítás, hogy az ólom hatásának elhárítása végett, a betűszedőknek a munkaidő alatt átlag körülbelül egy liter tejet kell személyenként elfogyasztani.

Ezekon kívül olyan szakaszok is vannak,

Üdít és szépit Germandrée Juder és Crém

O Elfelejtett sportág: a háromláb futás. A sporttörténelem alig ismer olyan atlétát, aki pályafutása alatt mindig csak győzött és soha sem szenvedett vereséget. Még Nurmi is kikapott néhányszor fénykorában! És mégis egyetlen esetet felejteztek, amikor a sportoló mindig csak győzött és soha vereséget nem szenvedett. Nem is egy volt, hanem kettő, akik mindig együtt indultak. Mert olyan sportágat üztek, amelyet már régen elfelejtettek s amelyet a mai generáció már nem is ismer: a háromláb-futás bajnokai voltak. Ez tulajdonképpen futás volt, amelyet úgy csináltak, hogy a két futó egymás mellé állott, egyiknek jobb lábát hozzákötötték a másik ballábalához, úgy, hogy tulajdonképpen tényleg három lábon futottak, mert hiszen a belső kettő egynek számított. A Schultze—Wernicke-pár hosszú éveken át veretlen volt ezen a téren. A világrekordot is ők tartották 100 méteren 12.8 mp.-el. Hogy ez milyen fanasztikus teljesítmény volt, azt jellemzi: annak idején 10.6 mp. volt a világrekord. A napokban sportújságíró interjúvalta meg a háromláb-futó világbajnokpárt és így került újra napvilágra ez a régen elfelejtett különös futás.

amelyek az irodai személyzet munkáját megnehezítik és lassabbá teszik.

A fentebb felsorolt intézkedések az alkalmazottak egészségének, testi épségének védelmét szolgálják. A kórházzzerű termeket azért kell berendezni, hogy a baleset alkalmával azonnal megfelelő orvosi kezelésben részesüljön a szerencsétlenül járt munkás. Tudvalévő ugyanis, hogy az aradi nagyobb gyárakban olyan egészségügyi felszerelések vannak, amelyek eddig is teljesen megelégtettek az első segélynyújtás feltételeinek.

Ha a feltűnést keltő végrehajtási utasítást előbb megmutatták volna Madgearu pénzügyminiszternek, vagy Ghelmegeanu pénzügyi államtitkárnak, bizonyára azt a figyelmeztetést adták volna ki, hogy nem szabad ilyen óriási terheket kilyosbitani a helyzetét a nagy gondokkal küzdő ipari és kereskedelmi vállalatoknak, amelyeknek sokmillió adófizetésén nyugszik az állam zavartalan pénzügyi biztonsága.

Váltson jegyet a „Kék madár“ vendéjátékaira!

Ma nyílt meg I. Jushny világhírű kabaré-revü társulatának aradi elővételi pénztára és máris rengeteg jegy fogyott el — Ne mulassza el senki sem megnézni a világvárosi attrakciót

I. Jushny világhírű kabaré-revü társulatának a „Kék madár“-nak, november 4-ikén, szombaton és 5-ikén délután és este tartandó vendéjátékai elővételi pénztára ma nyílt meg — és már az első napon rengeteg jegy fogyott el. Ezt a hallatlanul nagy érdeklődést nem is csodáljuk, hiszen mindenki tudja, hogy a „Kék madár“ minden előadása világvárosi attrakció. Amit I. Jushny nagyszerű társulata produkál, az a nagy metropolisokban is művészi eseményt jelent.

Ne mulassza el senki sem a „Kék madár“ előadásait megnézni és még ma váltsa meg a jegyét, mert félt, hogy a jegyeket hamarosan szétkapkodják. Jegyek elővételben a téli színház pénztáránál kaphatók.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az ipar és kereskedelem súlyos sérelmei tárultak fel az aradi kamara keddi tanácsülésén

Három kamara együttműködése a nyugati vármegyék exportja érdekében -- A fa- és fémipari szakiskola nagy versenyt támaszt az aradi iparnak -- Újból elrendelték a kozmetikai bélyegek használatát

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara tanácsa kedden délután 5 órakor tartotta meg októberi ülését **Mateescu István** elnöke alatt. Az elnöki emelvényen kivül **Domán Sándor** alelnök, **Pacuraru Brutus** főtitkár és **Falus Lajos dr.** titkár foglaltak helyet. Az ülés megnyitása után **Mateescu** elnök, valamint a titkárok a kamara nevében **elmentették Goldschmidt Sándort**, aki a kamarának több, mint egy évtizeden át alelnöke volt. Kiemelték az elhunyt nagy érdemeit Arad gazdasági fejlesztése körül. A beszédek a tanács tagjai állva hallgatták végig, így adva kifejezést meleg együttérzésüknek. A kamara vezetősége ezután megemlékezett **Loránt Emánuel**-nek, az aradi Textil-gyár vezérigazgatójának váratlan elhunytáról, rámutatva **Loránt** kiváló emberi tulajdonságaira és nagy szaktudására. A csaknem teljes számmal megjelent tanácsfagok nagy érdeklődéssel fogadták a **Pacuraru** főtitkár által románul, **Falus dr.** által pedig magyarul előadott referátákat, amelyek közül első helyen említendő az erdélyi kamarák federalizálásáról szóló jelentés. Az erdélyi kamarák a közeljövőben közös értekezletet tartanak, amelyen a clujai kamara tárgyalatni kívánja az erdélyi kamarák federációjának eszméjét. Ennek az volna a főcélja, hogy az önkormánytalással teljesen megismertessék az egységesítésre váró gazdasági törvényeket. Az aradi kamara vezetőségének az a véleménye, hogy ilyen új nagy speciális szervezetre nincs szükség, mert az ország egész területén halmozva bürokratikus szervezetekkel.

Ehelyett inkább az aradi, nagyváradi és temesvári kamarák federálását tartja megvalósítandónak, hogy a természeti javakban bővelkedő eme vidékeknek a nyugat felé irányuló exportját intenzívebbé tehesse. A tanácsülés felhatalmazta az elnökséget, hogy a fenti három kamara szoros együttműködésének szükségességét az erdélyi kamarák tanácskozásain hangoztathassa.

A fa- és fémipari szakiskola versenye az aradi iparosok ellen

Ezután az iparüzési engedélyek kiadásának egyszerűsítése foglalkoztatta a tanácsot. **Aradváros** egészségügyi bizottsága kérdést intézett a kamarához, hogy lehetne egységesíteni a többféle engedélyezési eljárást? A kamara azt válaszolta **Aradváros**ának, hogy a telep- engedélyek kiadása előtt lefolytatandó helyszíni vizsgálatokat, illetve hivatali kiszállásokat a **polgármesteri hivatal és a rendőrkészura megbízottjai együttesen végezzék el**, mert ezáltal egyszerűsíthető és olcsóbbá tehető az engedélyezési eljárás.

Engel Gyula a Fűszerkiskereskedők Szindikátusának elnöke az ügyvel kapcsolatban arra kérte a kamarát, hadda oda, hogy az egészségügyi bizonyítványok 660 lejes bélyeg- költsége megtakarítható azáltal, hogy az ipar- engedélyekre vezessék rá a hivatalos javaslatot. **Pacuraru** főtitkár válaszában közölte, hogy a kamara már hosszú idő óta küzd az egészségügyi eljárási költségek teljes megtakarítása érdekében és a legközelebbi kamarai kongresszuson még az **Engel** által kért engedményeknél is többet fog követelni. Amíg azokat el nem éri, addig elégedjünk meg a kamara által már elért eredményekkel. **Engel** és a tanács tudomásul vette a felvilágosítást.

Az aradi autójavitó műhelyek azt panaszolták a kamaránál, hogy

az aradi fa- és fémipari szakiskola rendszeresen foglalkozik autójavitással és nyilvános árlejtéseken is ajánlatokkal szokott szerepelni.

Mivel az iskola a közterhekhez semmivel sem járul hozzá és fizetés nélküli munkásokat dolgoztat, jóval olcsóbban vállalja a munkákat, mint a súlyos adókat fizető magánvállalatok. Az iskola nehéz anyagi helyzetben van és az ilyen szakmunkák vállalásával igyekszik bevételeit növelni. A kamara azonban mégsem tartja megengedhetőnek az ilyen különös konkurrenciát és ezért feliratában arra kérte a közoktatásiügyi miniszteriumot: gondoskodjék az iskola rendes fenntartásáról és szüntesse be a sérelmes ipari működést. **Serbanescu** vezérigazgató az aradi fa és fémipari szakiskolának szubvencióval való támogatását indítványozta, viszont **Coroban István** ezt ellenezte. **Mateescu** elnök szintén megemlékezett az iskola súlyos helyzetéről és kilátásba helyezte, hogy a nagyobb vállalatok esetleges adományából támogatási alapot kreál a kamara. A tanácsülés tudomásul vette a választ.

A munkaügyi bírósághoz tudvalévően a Kereskedelmi és Iparkamara ülnököket hoz javaslatba. A tanácsülés tudomásul vette, hogy

Akció az aradi automata telefonközpont felállítására érdekében

A kamara állandóan napirenden tartja az aradi régi telefonközpont felszerelésének kicserélésére vonatkozó kívánságokat és azt szeretné, hogy minél előbb felállítanak az automata telefonközpontot. Mivel az illetékes fórumtól olyan értesítéseket kapott, hogy ez csak a telefondíjak felemelésével kapcsolatban teljesíthető, ezért a kamara leszögezi, hogy a mai viszonyok között a díjak felemelését semmi esetre sem helyeselné.

Több aradmegyei község arra kérte a kamarát, eszközöljön ki számukra országos vásártartási jogot, vagy azt, hogy az eddiginél több országos vásárt tarthassanak. Az aradi kamara elvi szempontból helyteleníti az országos vásárok intézményét és ezért azt javasolta a mai tanácsülésnek: utasítsa el a fenti kéréseket, továbbá: foglaljon állást amellett, hogy egy községben évenként négy vásárnál több ne lehessen. A tanács ilyen értelemben határozott.

Dr. Rácz Sándor felszólalásában arra kérte a kamarát, folytassa tovább a harcot a tíz százalékos kozmetikai bélyegek töröltetése végett, mert az elmúlt héten elrendelt törölés után, most újból kötelezővé tették annak használatát. Már eddig is 16 százalékos luxusadót kellett fizetni a kozmetikai cikkek gyárainak, tehát most már 26 százalék a készpénzben kifizetendő bélyegadó és ha ez a súlyos teher fennmarad, akkor a kozmetikai gyárak beszüntethetik üzemüket. **Mateescu** elnök ígéretet tett, hogy a kamara tovább folytatja akcióját a bélyeg eltörlése céljából.

Bene Emil rámutatott arra, hogy az **Argus** közlése szerint,

a romániai kamarák számát tizenötre fogják leszállítani.

Mateescu elnök azt válaszolta, hogy az **Argus** nem hivatalos információ alapján közölte a hírt és ha ez a kérdés komolyan felmerül, úgy az aradi kamara illetékes helyen eljár, hogy teljes zavartalansággal tovább folytathassa hatvan évvel ezelőtt megkezdett közhasznú működését. Egyébként a kamarák szövetsége

Mitra I. Sándor
dipl. jegyző,

az aradi kir. törvényszék hites fordítója tolmácsa. **Edul. Rege Ferdinand 5. sz.** (Az u varban balra). **ARAI CSANADI-BANK**-palot

Hivatalos órák: d. e. 9-12., d. u. 3-6-ig

HITELESIT és **HITELESEN FORDIT** románra és ma magyarra okiratokat. Ugyiszintén fordít a következő nyelvekből is: francia, angol, német, magyar, csehslovák, lengyel, olasz, spanyol, orosz, latin. A fordítások pontosan és felelősség mellett eszközöltetnek. A mások által végzett fordításokat is hitelesíti. Megjelenek a bíróságok előtt mint hites tolmács.

CÉGEK RÉSZÉRE műszaki, szakmabeli levelezések fordítását eszközölöm, terminus-technikusokkal. tökéletes hitelességgel, ugyiszintén a levelek felelősségek, szerződések okiratok törvények, diplomák s minden nemű bizonyítványok kérvények hirdetések és közlemények, irodalmi művek fordítását vállalom, mindannyit teljes felelősséggel. Abszolút minimális árak, még a fordítások hitelesítésénél is.

MÁSOLATOKAT és **SOKSZOROSÍTÁSOKAT** vállal. Okiratok, munkakirások, köz- és magánmunkálatok költésérvetéseit és általános kivitelezési feltételeiknek másolását és fordítását vállalja bármely szakmából és iparágból a pontos műkifejezések használatával. 2022

HIVATALOS ÓRÁK: d. e. 9-12

d. u. 3-6

a kamara már összeállította az ülnökök névsorát, úgy hogy lehetőleg minden kereskedelmi és ipari szakma, továbbá az engros és detail szakma egyformán legyenek képviselve.

A fűszerkiskereskedők panasza

Az Aradi és Vidéki Fűszerkiskereskedők Szindikátusa elpanaszolta, hogy a pénzügyörög az ellenük vezetett razziaikon lefoglalja a háztartásukban talált denaturált szeszt és azal vádolja meg őket, mintha azokat eladás végett tartanák az üzletekben. Emiatt kihágási jegyzőkönyveket vesznek fel ellenük. A kamara ez alapon azt kérte a pénzügyi hatóságoktól, hogy csak akkor vetessen fel bíróságoló jegyzőkönyveket, ha a gyanúsított kereskedő denaturált szesz eladásával tényleg foglalkozik.

nélkül ezt a kérdést a legfelsőbb fórumok nem tárgyalják le.

Végül a forgalmiadótörvény 12. szakaszát módosító miniszteri rendeletet ismertette az elnökség és tiltakozott az ellen, hogy a törvény életbeléptetése óta történt változások alapján a pénzügyi hatóság bárkitől is magasabb adót követeljen visszamenőleg. A tanácsülés felhatalmazást adott a kamarának, hogy ez ügyben illetékes helyen tiltakozzon. **Mateescu** elnök zárószavai fejezték be a tanácsülést.

= **Deviza-árfolyamok.** Zürich nyitás és zárlat: Berlin 123.20 (123.20), Amsterdam 208.25 (208.25), Newyork 3.43 (3.43), London 16.33 és fél, Páris 20.21 és egynegyed (20.20 és háromnegyed), Milánó 27.20 (27.19), Prága 15.33 (változatlan), Belgrád 7.00 (változatlan), Bucuresti 3.05 (3.05), Varsó 57.85 (változatlan), Bécs 72.58 (változatlan, magánárfolyam 57.50, zárlat 57.60), Brüsszel 72.05 (változatlan).

= **Aradi felterjesztés a karácsony és újév előtti munkaszünet érdekében.** Az idén december 24-ike, a karácsonyi ünnepeket megelőző nap, valamint december 31-ike, Szilveszter napja vasárnapra esik. Köztudomás szerint, éppen ezeken a napokon át, a legélénkebb az üzleti forgalom, tehát az aradi Kereskedelmi és Iparkamara e két napra a munkaszünet felfüggesztését kérte az illetékes minisztériumtól és remélhetőleg ez a kérelem teljesül is, mert a Kamarák Országos Szövetsége szintén magáévá tette a kívánságot.

= **Megérkezett az aradi állami nyugdíjasok illetményeinek fele.** A Nemzeti Bank aradi fiókja ma arról értesítette az aradi állami nyugdíjpénztárt, hogy a nyugdíjasok szeptemberi illetményeinek első része rendelkezésre áll. Ez alapon a nyugdíjpénztár már november 1-én (szerdán) reggel a szokott időben megkezdte a tiszták és özvegyek nyugdíjának kifizetését. November 2-ikán a polgári nyugdíjasok közül az S, T, 3-ikán U, V, Z, 4-ikén A, B, C, 6-ikán D, E, F kezdőbetűsök fogják megkapni nyugdíjukat.

Három hónapi fogházra ítélt aradi ügynök

Engel Mór aradi ügynök, akinek már számos ügye foglalkoztatta az aradi és temesvári törvényszéket, ma család vádjával terhelve állott az aradi törvényszék előtt. Az ügy a Polgári Jótékony Egyesület kiházasítási csoportja ellen indított perekkel áll kapcsolatban. Onódy Rozália és Onódy József aradi lakosok ugyanis szintén tagjai voltak a kiházasítási csoportnak, pert indítottak dr. Pop Sándor aradi ügyvéd útján a csoport ellen, amelytől járandóságukat követelték. Engel Mór, aki tudomást szerzett az ügyről, megjelent a két testvérnél és a csoport nevében egyezkedést ajánlott fel nekik, majd pedig elment a csoport vezetőségéhez, ahol előadta, hogy Onódy Rozál és József hajlandók 50 százalékban meg egyezni és az ügy lebonyolításával őt bízták meg. A csoport vezetősége hajlandó volt ilyen értelmű megegyezést kötni és megbízta Engelt a tárgyalások végső lebonyolításával. Engel ekkor az Onódy-testvérek nevében és aláírásuk hamisításával levelet írt Pop Sándor dr.-nak, amelyben közölte az ügyvéddel, hogy a két testvér visszavonja keresetét. A kiházasítási csoporttól Engel felvette az Onódy-testvérek eredeti követelésének ötven százalékát, anélkül azonban, hogy az összeget a két testvérnek átadta volna.

A mai tárgyaláson Engel azzal védekezett, hogy Onódy Rozáliát és Józsefet azelőtt nem is ismerte és a két testvér kérte fel őt a kiegyezés közvetítésére.

Onódy József (Engel felé fordulva): Ez nem felel meg a valóságnak. Maga hívott el nővéremmel együtt és mindketten kijelentették, hogy nem fogadjuk el az ötven százalékos ajánlatot.

Engel: Ez igaz. De ez már akkor történt, amikor én a kiházasítási csoporttal az egyezményt már megkötöttem.

A bíróság rövid tanácskozás után Engel Mórt három havi fogházra ítélte.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

APRÓHIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

HÁZASSÁG.

ARVALEÁNY VAGYOK, birtokos családból, férjhezmennék. Existenciával bíró férfiak, vagy olyanok, akik benősülnének, irjanak bizalommal NAGY JENŐ huszonnyévre fennálló házassági irodájához, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét/b, 894

NYUGDIJKÉPES férfi, magánvagyonnal bír, nősülne. Gyermekszertető hölgynek tevélyesítéssel szolgál: NAGY JENŐ Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét/b, 335

● Idősebb önálló kereskedő, iroda, teljesen berendezett háztartással, megfelelő koru, intelligens, egészséges izr. hölgygyel nősülés céljából megismerkedne. Érdeklődők sziveskedjenek kimerítő közleményeket pontos címmel, lehetőleg visszaküldendő fényképpel sub „Bánát 1938” az Aradi Közlöny kiadójaiba küldeni. 4037

ALKALMAZÁS.

SZOBALÉANYT keres 1-6-re vagy ké-sőbbre Guttman, Fischer Eliz-palota II. 4118

HATHEFES napi öt órai francia-kurzus 1500 lej. Cím „Sorbonne” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

LAKÁS.

V. TÖKÖLY IMRE-uccában szépen burtozott szoba azonnal kiadó. - Cím: Garai butorizletben. 4036

EGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 800

Háromszobás

fürdőszobás, ujonnan festett lakás 1200 lei havi összbéreért kiadó. Bővebbet Británia biztosítónál. 4119

VÉTEL ÉS ELADÁS.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Rádió műsor

~ Romániai időszámítás. ~

SZERDA, NOVEMBER 1.

Bucuresti. 13: Vegyes lemezek. 14:15: Könnyű lemezek. 18: Rádiózenekar. 19:15: Rádiózenekar. 20:20: Gramofon. 21: Chelaru-Serbescu zongoraművész nő játéka. 21:45: Borgos Helein énekel. 22:05: Debussy: Trió. 22:30: Gramofon. 23: Román népzene. — Budapest I. 10:45: Hírek. 11: Róm. kath. istentisztelet. 1: Déli harangszó. 1:15: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 2:45: Bodrics Béla és cigányzenekara. 4:15: Pósa bácsi gyermekverseit felolvassa Pósa Lajosné. 4:50: Kerpely Jenő gondolkázik, Pillinszky Zsigmond énekel. 6: „Egy elesett harcos felett”. Emlékezés Szenteleky Kornélra. Csuka Zoltán előadása. 6:30: Kamarazene. — 7:45: „Feltámadunk”. Dr. Tóth Tihamér előadása. 8:30: Gramofon. Halottak napjának előestéjére való tekintettel a rádió további műsort nem ad. — Bécs 11:10: Pácz Walter orgonán játszik. 13: Szimfonikusok. 16:35: A Graf—Kurz vonósnégyes játéka. 18:05: Wagner: Parsifal-részletek gramofonon. 20: Rádiózenekar. 22: Mozart: Requiem. — Belgrád, 12: Gramofon. 13:05: Rádiózenekar. 20:30: Gramofon. 23:15: Gramofon. — Brünn, 10:05: Goldbach: Zongoraszonáta. 10:30: Balladák, Szavalókar. 19: A halottak napjáról szóló dalok. németül. 22: Hangverseny. — Kassa, 9:30: Gramofon. 18:30: Rádiózenekar Stepanek hegedű. és Klán fuvola-játékával. — Leipzig. 19: Fiknlemezek. 20: Stuttgart. 21:05: Népdalverseny a kancellár legjobb német dalra kitűzött díjáért. 21:35: Tarka est. Utána: Tánczene Drezdából. — Mor. Ostrava, 17:30: Délutáni zene. 21: Irodalmi és zenés est Mindszente napjára. — Pozsony. 18:45: Gramofon. 18:55: Magyar óra. Janoczi József: Korvin Mátyás bucsuja a Hradcsintól, zenei rész: Zmertych zongoraművész nő játéka. — Prága. 8:30: Karlsbad fürdőzene. 10:05: Gramofon. 11: Cherubini: C-moll rekviem, ének. és zenekarra. 18:45: Gramofon. Róma. 18:15: Könnyű zene. 21: Gramofon. 21:45: Arrigo Serato hegedűművész hangversenye. 23:15: Tánczene. — Svájci Romand adó. 17: Szórakoztató zene. 21: Griessen-Nodot zongoraművész nő játéka. 21:20: Rádiózenekar. — Varsó. 13:15: Szimfonikus hangverseny zongoraszóval. 15:15: Gramofon. 17:30: Hubermann-lemezek. 18:15: Lengyel népdalok. 20:35: Zene. 22:15: Mainardi cellóművész játéka. 23:25: Gramofon.

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 2.

Bucuresti. 13: Vegyes lemezek. 14:15: Könnyű lemezek. 18: Dinicu-zenekar. Vegyes zene. 19:15: Dinicu-zenekar. 20:35: Verdi: Rigoletto, 3 felvonásos opera lemezeken. — Budapest I. 10:30: Hírek. 11: Róm. kath. istentisztelet. 1: Déli harangszó. 1:05: Az Egyetemi Énekkarok szólókvartettje. 2:30: Az 1. honvédegyalga-

„OLLA“

prophylaktikus készítmény. Ne kockáztassa egészségét súlyos utána-utókat, utasítsa ezeket vissza és követeljen kimon-dotlan OLLA-t eredeti csomagolásban!

ezred zenekara. 5: „Kézimunkákról”. 6:30: His Master's Voice gramofonlemezek. Közben: 7: A rádió kül-ügyi negyedórása. 7:30: Angol nyelvtanítás. 8: Harangszó az egyetemi templomból. 8:10: Oratórium-est. — Halottak napjára való tekintettel a rádió további műsort nem ad. Budapest II. 6—6:30: Columbia gramofonlemezek. — Bécs. 12:30: Rádiózenekar. 14:10: Művészlemezek. 17:05: Karok és együttesek olasz operák-ból lemezeken. 18:15: Dalok halottak napján. 20: A Rosé-négyes játéka. 21:25: Barlach: Az özvív, dráma. — Belgrád. 12:20: Gramofon. 13:05: Rádiózenekar. 17: Rádiózenekar. 20:30: Gramofon. 23:15: Gramofon-Brünn. 11:10: Délelőtti zene. 17:50: Ijjasági zene. — Kassa. 12:30: Gramofon. 13:30: A 32. gy. e. zenekara. 14:35: Gramofon. 17:50: Gramofon. 18: Rádiózenekar. 19:40: Gramofon. 23: Gramofon. — Königsberg. 7:35—9: Szórakoztató zene. 12:30: Schlusnus-lemezek. 14:05: Billentyűs hangszerek lemezei. 17: Szórakoztató zene. 18:35: Mindenszenteknap dalok. 21:10: Mozart: D-dur és Schubert: B-dur négykezes szonáta. 22:10: Hangverseny. — Leipzig. 17: Szimfonikusok. 21: A kölni kamarazenekar hangversenye a Gewandhausból. 22: Harmonikakettős. — Milano. Halottak napján az állomás csak 21-kor ad időjárást és híreket. Utána: Beszélőmű-ség. — Mor. Ostrava. 12: Gramofonhangverseny. 13:35: A 15. gy. e. fuvószenekara. — Prága. 12: Gramofon. 18:50: Gramofon. 20:30: Verdi: Trubadur, négy felvonásos opera a prágai Német Színházból. 23:20: A Smetana-jubileum 3. propagandahangversenye.

KÖNYVEK

Hősök — tudósok — emberek. A népszerű történelem-tudomány eredményei között legelső hely illeti meg ezt az ügyesen és jó ökonómiával megírt munkát, amelynek ez a második, befejező kötete. Nélkülözhetetlen kézikönyv, de egyben érdekes, szép olvasmány is. Juhász V. és Kovács Gy. könyve a „Hősök — Tudósok — Emberek” II. kötet, 520 oldal. Ára füzve 147, kötve 195 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagenál: Kolozsvár. Az első kötet ára ugyanennyi. A kötetek önállóak, külön is kaphatók.

ÜZLETEK.

PÓTERI TRAFIK-helyiség berendezéssel, azonnali hatállyal átvenhető. — Cím az Aradi Közlöny kiadójaiban. 4072

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójaiban.

BRISTOL...
BRISTOL...
BRISTOL

Szálloda
Budapest
Dunapart,

árban és szolgálta-tásban vezet!

Szoba teljes ellátással személyenként

napi 12.— pengőért

PéNZÉT VÁLTSÁ BE
brillians ékszerekre,
aranyra, ezüstre
Hartmann Kálmán ékszerész-
nél Arad, Minorita-palota. — Dus
választék. 3985

PERZSA, silskin, csikó, mormotta, stb. bundák, szőrmebéléses férfi és női kabátok, komplett művekből álló könyvtár. lexikonok, perzsaszőnyegek, zongorák, szobaberendezések, 12 személyes ezüst evőkészlet, vitrinek, antik szalon, dísz-tárgyak stb. kapuatók SALGÓNÉ bizom. üzletében Str. Horia I. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

KERESEK silskin csikó és perzsabundák, férfi és női kabátokat, deurrális porcellánokat, ezüst tárgyakat, 6 és 12-es ezüst evőkészleteket, cvári ebédlő és tutószőnyegek, perzsa — szőnyegek, szobaberendezéseket, varrógépeket, vitrineket, stb. SALGÓNÉ bizom. üzletében Str. Horia I. (Széchenyi-ucca) Neuman-pal.

ALKALMI BUTOR VASARLAS. Ébéd-lők 6000 lejtől, modern uri szoba, világos hálószoba 3560 lejtől, fehér konyha-butor 1800, garnitúrák, ebédlő plusz divány, szalon, Singer varrógépek, mat-raocok, rugany betétek, oszillárok, kasz-szák, zongorák, festmények, szőnyegek, vitrinek 450 lejtől, antik butorok, pathé-fonok 600 lejtől, íróasztalok és egyéb dísz-tárgyak. Ezüstöt, aranyat, brilliáns-t, szőnyeget, dísz-tárgyakat, zongorát, pia-ninót a legmagasabb napi áron veszünk. Zálogtárgyakra a legmagasabb össze-geket csak az általunk képviselt temes-vári Zálogház folyósítja. — Meghosszab-bitásokat a legolcsóbban vállalunk „CO-MISIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 18., Dacia kávéház mellett.

KÉSPENZÉRT MEQVESSZÜK minden eladó dolgait „COMISSIO”, Dacia-ká-véház mellett.

(26) Az Aradi Közlöny folytatásos regénye

Copyright by ARADI KÖZLÖNY

— Megsemmisíteni? Arra semmilyen levisít-bomba nem képes. Legfeljebb egy új életfázisba transzportálná ezt az egész tömeget, ahol meggyőzném önt gondolatainak helytelen voltáról.

— Hisz a reinkarnációban?

— Nem hiszek, Nem is vitatkozom erről teozofus testvéreimmel, lényegtelen kérdésnek tartom ezt... Aki elköltözött a tér negyedik és az idő második dimenziójába, annak mi szüksége is volna arra, hogy visszatérjen a mi koordinárendszerünkbe?

— Pompás, Matematikai spiritizmus.

— A technikai kultúra korszakában szükségünk van az imaginárius fogalmak precizizálására is. Helyesen mondja: matematikai spiritizmus. Ebben különbözünk a teozofusoktól, akik nem tudnak matematikailag gondolkodni. Visnu inkarnációinak számát eddig tizenötben állapították meg. Gyermekies elképzelés, miután Visnunak, a megváltó szeretet Istenének reinkarnációi végtelen számúak. Ezt bizonyítja az egész emberi történelem, a matematika pedig sokszor dolgozik a végtelennel.

— Bocsásson meg, missis, szólalt meg egy csillogószemű hindu, akinek kávébarna bőre hófehér turbán és frakkig között sötétlett. Meg fog bocsátani, missis, de a propaganda-bizottság nem azért delegálta önt ide, hogy a köztünk fenálló nézeteltéréseket hangoztassa, kimélyítse és terjessze. Ez a mi belső ügyünk, ami nem tartozik a nyilvánosság, különösen a sajtó nyilvánossága elé.

— Bizza csak reám, testvérem. Ezek az elmentétek csak megvilágítják mindkettőnk igazát a hitetlenekkel szemben. Nem szabad, hogy titkaink legyenek... nem vagyunk szektáriánusok

Száz médium munkája

A vakító fényben szikrázó nyolcszögletű csarnok tiz pályasorában már mindenki elhelyezkedett és ekkor három átható gongütés hangja bugott át a tereken.

A dus keleti szönyegekkel borított nyolcszögletes teret fehérlebernyeges lányok és ifjak csapatai lepték el, akik mintha a folytonosan kongó gongok hangjából támadtak volna életre. A teozofus-telepek eme válogatott tornászai szinte álomszerűen szépek voltak és végleteleg fegyelmettség mozdulataikban a hellén ideál reinkarnálódott. A roppant üvegcsarnokot mintha a szépség fluiduma töltötte volna meg, áhítatos szépségimádát, amely az embertestet és annak energiáit diadémként helyezi a természet. Maya Istenő homlokára. És Mac Allan kezdte megérteni, hogy erről milyen nehéz lemondani, hogy a halálrégiók eme fanatikus kutatói tulajdonképpen az élet szerelmesei, vallások mithoszain túl pozitívumokat kutatva az élet örökkévalóságának bizonyítására.

A gongok bugó rezgése betöltötte a tér legkisebb porcikáját is és a táncorna ritmusai már valóban a szépség örökkévalóságának végtelenjén lebegtek.

— Nincs halál, nincs halál, nincs halál, ismételték mosolyogva a hus, a vér, az indiai selyempaposok és a gongok lüktető életütemei.

Az óriási nyolcszögbe pedig új meg új csapatok jöttek, ébenfabőrűek, bronzbőrűek, sárgabőrűek, mind fehér peplosegyruhában.

A fehér peplosok helyét most frakkok és fekete estélyi ruhák foglalták el a nyolcszög közepén és a gong elmúlt. A száz médium, Mac Allan megfigyelte, hogy a nők többségben vannak és hogy a színesek közt sok a rézbőrű. Számolt és jegyzett. A nyolcszög közepén állt három emeletnyi magasságu, ugyancsak nyolcszögletű tornyocskát állítottak össze szellemesen konstruált acélváz segítségével, melyet csakhamar fekete lepel borított. A médiumok csigalépcsőn haladtak fel a torony fedősíkjára, ahol száz alumíniumkarszék várta őket.

Néhányan áhvtamaradtak az emelvény sodronykorlátja mellett, a többiek hangtalanul helyezkedtek el a karosszékben. A roppant csarnok minden részében kísérteties csend honolt,

mindenki mozdulatlanságba meredt a médiumokkal egyidejűleg, mintha ezek tömegszuggerációt végeztek volna a jelenlévők ezreire. Mac Allan inkább tömegpszichozisnak fogta fel ezt a bémító mozdulatlanságot, amely óriási szeanszhoz tette hasonlatossá az egész gyülekezetet.

A médiumok transzmutációja minden különösebb előkészület nélkül történt meg és távolbameredő tekintetük szertehasogatta a tereket. Egy szikár, őszhajú, pápaszemés hölgy egyszerre me-reven kinyújtotta a kezét és a negyedik emelet pályasorában egy testes, kopasz úr emelkedett fel helyéről pompás szabású frakkban. A médium intett, hogy róla van szó. Aztán francia nyelven mondta:

— Eduard hátvia ül maga mellett. A skót gárdazsindőn ragyogó ruháját viseli, összes kitüntetésekkel. Feltűnően sovány, de évszéként arról biztosít jelen pillanatban, hogy nagyon jól érzi magát, nagy örömet okoznak neki az ön gyermekei. Különböző beszéljen a maga rajtam keresztül. Maud és Jack mindenben beváltják hozzájuk-fűződött reményeimet. Tom Boldog vagyok, hogy ezt közölhetem veled. Te ellenben jobban tennéd, ha a tözsdétől távol tartanád magad. Az Fire érdekeltiségtől mindenestre szabadulj minél előbb. Most helyet engedek anyáknak melletted a negyedik dimenzióban. Itt vagyok, fiam. Örülök, hogy néhány szavamot hallhatod, hiszen egyébként mindig veled vagyok és Mauddal, meg Jackel. Csak az fiai néha, hogy nem készíthetek olyan írish tweet neked, amelyet te szeretsz, meg a párnáidat szeretném néha megigazítani, amikor nyugtalanul alszol, meg néhány szép könyvről beszélni neked, amelyeket te nem ismersz, nincs nyugalmad ahhoz, hogy elolvasd őket, pedig diákkorodban de sok szöveget olvastál és akkor olyan jó volt elbeszélgetni veled ezekről. Rézkarcgyűjteményedben gyakran lapozgatók, már régen nem szerezteél semmi újat. Maud a közeljövőben menvasszony lesz, erről sok mindent szeretnék neked mondani, de ezt magánszeanszon. Most sürget az idő. A viszontlátásra, édes Tomom.

Újra csend, De nem az előbbi néma, fagyos csend, ennek a csendnek nyüzsgő élete van, a pályasorok üres székei mintha mind meglepődésnek angyalkal, gyermekekkel, barátokkal, testvérekkel és a médiumok egymásután állanak fel helyeikről, merev mutatójával jelölve ki azokat, akikhez övéik szólani akarnak rajtuk keresztül. És a negyedik dimenzió roppant elvont társadalmi megszólal, szeretetzuhatagot árasztva ismeretlen energiaformájában, mert a negyedik dimenzióban nincsenek ellenségek

Amit a halottak üzennek...

Mac Allan úgy érezte, hogy a médiumok emelvényén egy magas, szőke nő most reámutat. Önkénytelenül is felemelkedett helyéről és a médium intett, hogy őt gondolta.

— Nagypapja jött el, Sir Malcolm Tufto. Azt mondja, hogy szeretne egy szeanszon hosszasan elbeszélgetni önnel, itt csak néhány szót mondhatna. Tehát kéri, jöjjön el hozzám, vagy más közvetítő egyénhez, akit ismer.

— Eljövök, dadogta az újságíró zavartan és helyére ülve, azon tépelődött, honnan tudhatja itt bárki is nagypapja nevét, aki Indiában töltötte el életének legnagyobb részét és ott is halt meg ezredesi rangban.

A médiumok egyre gyorsabb tempóban és egyre fegyelmettebben közvetítették a negyedik dimenzió üzeneteit a csarnok minden részébe. Valóságos anténák voltak már az ismeretlen tereken, akik éteri leadóállomásokat fogtak és közvetítették az emberfűlek dobhártyáinak hangszóróin át. És Mac Allannak ekkor az az ötlete támadt, hogy ez a közvetítés még primitív. Ahogy a televíziós készülék kiegészítette a rádió hangját, úgy egykor ezek a médiumok is kivették majd a negyedik dimenzió megjelenítésének vizuális részét is, egy későbbi fejlődésben pedig tapintóérzékeinknek is eleget tesznek az általános és állandó materializálódással. Akkor együtt élünk a holtakkal.

— De hiszen ez az örületbe visz, cikázott végig az agyán a gondolat, amelybe a háta beleborzongott.

Szeretett volna menekülni innen és rémülten érezte, hogy már nincs menekülés. Ez több az opiumnál, teljesebb minden kiélési formánál, az emberfeletti lehetőségek megcsillanása, az életnek új dimenziókba való felhatványozása. Barátjára, Nishi Vladimírre gondolt, akivel mindezeket közölni fogja és előre örült, hogyan fognak együtt elindulni az új misztériumok labirintusaiba.

Ekkor ismét megszólalt a gong és a monstroszeansz véget ért. Senkisé tudta, hogy percekig, órákig, vagy napokig tartott-e, az idő teljesen összefolyt, összezsugorodott és szétterült az Astral Palaceban. A médiumok pedig alászálltak a csigalépcsőn, csupán egyetlen hosszú, csontvázsoványoságu alak lépett fel lötyögő frakkjában az egyik alumíniumkarszékre és úgy terjesztette szét hosszú karjait, mintha repülni akarna, vagy egy internális zenekar megszólalásának első akkordjait akarná karmesterként beinteni.

— Az apokaliptikus John, hallotta Mac Allan minden oldalról.

Ez volt a tömeg első hangja, ez volt az első teatrális jelenség. Aztán elhallgatott a gong és az apokaliptikus John leejtette jobbját, magasra emelte balját, annak kimeredt mutatóját függőlegesbe kinyújtva.

— Az elemek üzenetét fogom tolmácsolni, kezdte mély, dörgő hangon. Az elemek üzennek rajtam keresztül.

Egy borzalmas jóslat

Minden tekintet reászegeződött és a láthatatlan lényekkel beütközött székek mintha pillanat alatt megürültek volna. A tömegben pedig átlüktetett az egyéni elszigeteltséggel szemben a tömeg élete.

— A Csendes Óceán két partján két testvérország energiái tornyosulnak, egymás ellen. A testvérgyűlölet a legmélyebb. A két testvér összezsugorodott, akad segítőtársa. Az egész földgömb választ a két energia között. Fajok, népek, osztályok harca kezdődik, kergeföldzés az egész földgömb körül. Viz alatt, föld alatt, levegőben. A mechanikai és kémiai teljesítmények csúcspontja, minden emberi alkotás és rombolás maximuma. A nappal éjszakává lesz, az éjszaka nappallá. Szigetek süllyednek, tengerek kicsapnak, folyamok eltűnnek és keletkeznek, hegyek omlanak össze, a négy égi lovas végigdübörög a bolygók, csillagok és tejutak felett, a naprendszerek végtelenjében. A földön így születik a gázözön.

Az apokaliptikus John szeme kimeredt mély üregében, a karjai hadonásztak, mint a szélmalom vitorlái vagy kozmikus cséphadarók. Aztán megmerevedett és rikoltó hangja újra dörögő lett.

— Az első volt a földözön. Amikor a nap kiérlette a földeket a tengerekből, milliárdok milliárdja pusztult. Minden élet pusztult, amely nem tudott szárazföldre vagy levegőre átvizonyulni. A milliárd életek növényéletet trágyáztak a földre. A földi életek kiéneése után jött a vízözön. A víz vissza akarta foglalni birodalmát és pusztította a földi életet. Aztán jött a tűzözön. Vulkanok és háborúk. Lángok csapkodtak szerte, kráterek, ágyuk, bombák, lángszórók, aknák, gránátok tüzes nyelvei. Most a gázözön jön, elsőtétítvén a napot, holdat és csillagokat. Nem történik semmi. Csak az élet kap új formát. Mindnyájan egyesülni fogunk astráltestvéreinkkel, az elemek segítségével. A tudatlanok internális dans macabreről fognak beszélni, én az élettánc legfelfokozottabb formáját üdvözölöm az elemek üzenetében és ime, megkezdem a táncot.

Frakk mellénye zsebéből kivett valamit és le nyelte.

— Kövessetek testvéreim!

Kiáltásában a boldog extázis hangja csendült, aztán lebukott a karosszékéről és egész hosszában végigvágódott az emelvény tetőzetén.

(Folytatása következik.)